

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 20

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

"ΥΜΕΙΣ ΕΠ' ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΙ ΕΚΛΗΘΗΤΕ,,

Σταθμόν μεγαλειώδη εἰς τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων τῆς Ἑλληνικῆς μας Ἱστορίας ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940. Ἐμπερικλείει ὁλόκληρο τὸ νόημα τῆς ζωντανῆς πραγματικότητος μέσα στὴν ὁποία ζοῦμε καὶ κινούμεθα, καθ' ὅσον ἐμπνεόμεθα πάντοτε ἀπὸ τὸν ἀφθαστον καὶ δοξασμένον Ἑλληνοχριστιανικόν μας πολιτισμόν. Καὶ καταδεικνύει σταθερὰ τὴν ἀτέρμονα καὶ ἐνδοξή πορεία, ποὺ πάντοτε ἀκολουθοῦμε καὶ ὡς ἄτομα, καὶ ὡς Ἔθνος, καὶ ὡς Φυλὴ. Διότι τὸ ἀρχαῖον «Θνήσκε ὑπὲρ Πατρίδος» ἔχει γίνει σύνθημα ἀπαράγραπτον εἰς τὰς καρδίας τῶν Πανελλήνων, ποὺ σπεύδουν πάντοτε νὰ υπερμαχήσουν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος των καί, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ θυσιάσθωσιν ὑπὲρ αὐτῆς.

Κανεὶς λαός, καμμὶὰ Φυλὴ στὸν κόσμον ὅλο δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν φιλόπατρι Ἑλληνικὸν λαόν μας. Ὅσον καὶ ἂν ξεπέρασε τὰ ὕψη τοῦ μηχανικοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ὥστόσο δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἓνας ἄχαρις καὶ χωρὶς περιεχόμενο κι' ἰδανικὴ ζωὴ πολιτισμός, ὡς τεχνητὸς καὶ ἄψυχος. Καὶ ὅσα μέσα κι' ἂν ἐπενόησαν οἱ λαοί, διὰ νὰ γίνουν παντοδύναμοι, τὸ μόνο ἀποτέλεσμα γι' αὐτοὺς εἶναι, ὅτι νικημένοι πάντοτε ἠθικῶς θὰ στρέφουν πρὸς τὰ ἴδια, οἱ πανίσχυροι ὡς ἀνίσχυροι, καθ' ὅσον μάχες καὶ πόλεμοι χωρὶς βαθύτερον πνευματικὸ σκοπὸ, παρὰ γιὰ ταπεινὰ συμφέροντα καὶ μάταιες φιλοδοξίες, καὶ νίκες χωρὶς τίμιον ἔρεισμα, δὲν ἠμποροῦν νὰ τιμηθοῦν. Πολὸν δὲ περισσότερον νὰ σταθοῦν. Καὶ ἡ ἀδέκαστος Ἱστορία ἐπέρχεται ἀδυσώπητος ἐλεγκτὴς καὶ ἐπιτιμητὴς τῶν ἀνιέρων αὐτῶν καὶ ἀδίκων ἐπιθέσεων. Καὶ ἀμυνρῶνεται οὕτως ἡ ὑπόληψις τῶν τοιούτων ἐπιβούλων Ἰσχυρῶν!

Τοῦναντίον. Ὁ Ἑλληνικὸς μας λαὸς εἶναι πλούσιος σ' αἰσθήματα ἀνώτερα. Δουλεῖ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ὄχι στὴν ὕλη. Πιστεῖ ἀκράδαντα στὴν ἀθανασία. Ζῇ μέσα σὲ ἀορητους

παλμοὺς ζωτικότητος καὶ ἐθνικοῦ Μεγαλείου. Κατατείνει ἐν-
συνειδήτως πρὸς τοὺς πάμφωτους κόσμους τοῦ Αἰωνίου. Καὶ
ἀκριβῶς σταυροῦται εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, ἀλλὰ τὸ πάθος του
μετουσιώνεται σὲ ζωὴ καὶ ἐνέργεια καὶ δύναμι ἀκατάλυτη.
Σταυρώνεται μὲ ἀσπلاγχνίαν ἀπὸ τοὺς Ἰσχυροὺς τῆς γῆς.
Ἀλλ' ἀνίσταται μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, μὲ δό-
ξαν ἄφθιτον στεφανωμένην καὶ μὲ τιμὴν καὶ φῶς ἀφθάρτου
Μεγαλείου.

Καὶ ἀληθῶς. Αὐτὸ διδάσκει ἡ μακραίων Ἱστορία τοῦ
Ἑθνους μας. Καὶ τοῦτο διαβλέπομεν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν του
ιστορικὴν περίοδον, ποὺ ἔχει ἀπαρχὴν τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1940.

Τότε, ποὺ οἱ παντοδύναμες, ἀλλ' ὀλοσκοτεινές, δυνάμεις τοῦ
Ἀξονος προσέβαλλον μὲ ἱταμότητα καὶ μανίαν τὴν Ἑλληνικὴν
μας Γῆν κ' ἐζήτησαν «γῆν καὶ ὕδωρ», δρόμον ἐλεύθερον, αὐτό-
χρημα ὑποταγὴν καὶ ἀσυζητητὴ παράδοσιν πρὸς ὑποδοῦλώςιν
της, ἓνας λαός, ὁ ἐλληνικὸς λαός μας, μὲ μιὰ ψυχὴ, σὺγκορ-
μος ἀνεπὴδησε κ' ἐλεύθερος προέταξε τὰ στήθη του, ἐνῶ μιὰ
μυριόστομος φωνὴ ἀπὸ τὰ ἐσώτατά του βάθη ἀκούσθηκε, ὡσὰν
βροντὴ· «ΟΧΙ!» Κ' ἦταν, ἀλήθεια, αὐτὴ του ἡ ἀπάντησις μιὰ
ζωντανὴ ἐκκρηξις τοῦ πνευματικοῦ του βάθους. Μιὰ φωνὴ τῆς
ἐλευθέρως πνοῆς του. Ἕνας παναρμόνιος ὕμνος τῆς ἐθνικῆς του
ὑπερηφανείας. Ἕνα θεσπέσιο φῶς τοῦ φωτεινοῦ πολιτισμοῦ του
κατὰ τῆς ὀλοσκοτεινῆς πορείας τοῦ ἐχθροῦ.

Τότε, ἐβάδισε καὶ πάλιν εὐθαρσῶς μπροστά. Γεμᾶτος ἀν-
δρείαν. Καὶ ἡρωϊσμόν. Καὶ αὐταπάρησιν. Ἕνας ἐμάχετο πρὸς
χιλίους. Καὶ χίλιοι συνέτριψαν μυριάδας. Κ' ἡ νίκη ἐστεφάνωσε
μετ' ὀλίγον τὸν τραχὺν καὶ ἄνισον αὐτὸν ἀγῶνα μὲ τὴν ἡθικὴν,
πρὸ πάντων, ἦτταν τοῦ ἐχθροῦ. Κ' ἔτσι ἡ μικρὰ Ἑλλὰς ὑπῆρξε
τῆς νίκης τοῦ ἐλευθέρου κόσμου ἡ προάγγελος. Ἀλλὰ κ' ἡ πρω-
ταιτία. Εἰς τρόπον ὥστε νὰ μείνῃ, δυστυχῶς μόνον τότε!, κατὰ-
πληκτος ὁ κόσμος μπροστὰ στὴν ἀνεξήγητη γι' αὐτὸν ἡθικὴ
δύναμι τῆς Ἑλλάδος.

Ναί. Τὸ Ἕθνος μας ἐνσαρκώνει τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλευθερίας.
Καὶ μάχεται ἀνέκαθεν γενναῖα καὶ μὲ αὐτοθυσίαν δι' αὐτό.
Εἶναι ἡ κοιτίς καὶ ὁ προμαχὼν τῆς ἰδεώδους ἐλευθερίας. Τῆς
ἐλευθερίας, ποὺ ἀπαστράπτει τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιο-
σύνης, τῆς ἀπολυτρώσεως ὅλου τοῦ κόσμου...

Στρέφομεν τὰ βλέμματα αὐτὴν τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν,
κατ' ἐξοχὴν, στοὺς ἀδελφούς μας τοὺς Κυπρίους, ποὺ συνεχίζουν
ἐπάξια τὴν παράδοσι τῶν ἐνδόξων προγόνων μας καὶ ἀγωνί-
ζονται γιὰ τὴν ποθητὴ ἐλευθερίαν των.

Θλιβόμεθα κατάκαρδα γιὰ τὴν ἀναληγσία τῶν Μεγάλων.

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

IV

108. Τί λοιπόν θά μπορούσε νά κάνη κανείς; Γιατί, ἂν συμπεριφερθῇς μαλακώτερα σέ κάποιον πού τοῦ χρειάζεται μεγάλη αὐστηρότητα, κι' ἂν δέν βάλῃς τὸ μαχαίρι βαθειά στήν πληγὴν ἐκείνου, πού τοῦ εἶναι αὐτὸ ἀπαραίτητο, περικόβεις μὲν ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ τραῦμα του, τὸ ἄλλο ὅμως τ' ἀφήνεις.

109. Κι' ἂν πάλι ἐπιχειρήσης, δίχως κανένα δισταγμό,

Καὶ γιὰ τὴν ἐπίμονη ἄρνησί των ν' ἀναγνωρίσουν τὸ δίκαιό μας· κι' αὐτὲς τίς ἀτίμητες θυσίες μας, πὸν προσφέραμε ἄφθονα καὶ γι' αὐτούς.

Ἀλλὰ συγχρόνως τοὺς διαβεβαιοῦμεν διὰ μυριοστὴν φορὰν, ὅτι πλανῶνται πλάνην οἰκτρὰν. Οἱ ἰδέες ποτὲ δέν καταβάλλονται, μὲ ὅποιαδῆποτε μέσα καὶ ἂν πολεμῶνται, ὅταν στηρίζονται στὰ ἀρραγῇ τῆς Πίστεως θεμέλια. Τὸ πνεῦμα πάντα ζῇ. Κι' ἡ Ἐλευθερία, ἔστω καὶ μὲ αἵματα καὶ θυσίες, βασιλεύει καὶ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄνθρωποι, ἀδέσμεντοι κι' ἀδούλωτοι ἀπὸ τὰ ταπεινὰ ἐλατήρια, ζοῦν μὲ βιώματα καὶ πνευματικὴν ἐλευθερίαν κι' ἐνατενίζουν διαρκῶς τὸν κόσμον τοῦ Ὑπεραισθητοῦ.

Εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἡ πίστις, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ὀρθοδοξία εἶναι οἱ ἀρραγεῖς θεμέλιοι τοῦ εἶναι μας. Τῆς ψυχῆς μας. Τοῦ ἐθνικοῦ μας Μεγαλείου. Καὶ ὑπὸ τὴν Σκέπην καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας Παρθένου, τῆς Ὑπερμάχου τοῦ Ἔθνους μας Στρατηγοῦ, ζῶμεν. Καὶ ἀγωνιζόμεθα. Καὶ νικῶμεν.

Οὐδεμίαν δ' ἔχομεν ἀμφιβολίαν, ὅτι θ' ἀνατείλῃ μὲ τὴν Χάριν Τῆς σύντομα ἡ λαμπροφόρος ἡμέρα τῆς ἐγέρσεως τῆς Ἑλληνικωτάτης Κύπρου μας ἀπὸ τὴν στυγνὴν καὶ ἄτεγκτον δουλείαν τοῦ Τυράννου.

Θά ἐλευθερωθῇ, ἀσφαλῶς. Διότι τὸ θέλει ὁ Θεός, ὁ Ὅποιος διὰ τοῦ Στόματός Του, τοῦ θελοῦ Παύλου, μᾶς ἐξήγγειλε τὸ «Ὑμεῖς ἐπ' Ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε».

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

νά κάμης τὴν τομὴν ποὺ χρειάζεται, συχνὰ ἀποκαμωμένος ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς πόνους, τὰ πετᾷ ὅλα ἀπὸ πάνω του, καὶ τοὺς ἐπιδέσμους καὶ τὰ γιατρικά, κι' ἀφοῦ συν-τρίψῃ κάθε ἐμπόδιο καὶ σπάσῃ κάθε χαλινάρι, σπρώχνει τὸν ἑαυτοῦ στὸν γκρεμνό. Καὶ θὰ μπορούσα ν' ἀραδιάσω πολλούς, ποὺ ἐξώκειλαν στὴν ἔσχατην ἀθλιότητα, γιατί τοὺς ἀπαιτήθηκε νὰ ὑποστοῦνε τιμωρία ἀνάλογη πρὸς τ' ἀνομήματά τους.

110. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἐπιβάλωμε ἀπλῶς ποινές, ποὺ νᾶναι σύμμετρες πρὸς τὴν παρεκτροπὴ τοῦ καθενός, ἀλλὰ πρέπει νὰ καλοστοχαζώμαστε καὶ τὴν προαίρεση τοῦ κάθε φταίστη· μήπως τυχόν, ἐνῶ θέλομε νὰ ράψωμε τὸ σχισμένο ροῦχο, κάνωμε τὴ σχισμάδα μεγαλύτερη· κι' ἐνῶ θέλομε νὰ σηκώσωμε ὄρθιο τὸν πεσμένο, κάνωμε μεγαλύτερο τὸ πέσιμό του.

111. Γιατὶ οἱ ἀδύναμοι κι' οἱ ἀσυγκράτητοι κ' οἱ πάρα πολὺ σφιχτοδεμένοι μὲ τὴν ἀπόλαυση τοῦ κόσμου, καὶ μάλιστα αὐτοὶ ποὺ καυχιοῦνται γιὰ τὴν καταγωγὴ τους καὶ γιὰ τ' ἀφεντιλίκι τους, ἂν μὲν κανέννας προσπαθῇ νὰ διορθώσῃ κάποιον τους ἐλάττωμα, μὲ ἥπιο τρόπο καὶ σιγὰ σιγὰ, θὰ μπορούσαν ἴσως, ἂν ὄχι βέβαια ὁλοκληρωτικά, ἀλλὰ τοῦλάχιστον κατὰ κάποιον μέρος, ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὶς κακίες, ποὺ τοὺς κατέχουν· ἂν ὅμως τοὺς ἐπιβάλῃ κανεὶς τὴν τιμωρία διὰ μιᾶς, εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ τοὺς ἀποστερήσωμε κι' ἀπὸ τὴ μερικὴ τους καλυτέρευση.

112. Γιατὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μιὰ καὶ βρεθῇ στὴν ἀνάγκη νὰ μὴ κοκκινίξῃ ἀπὸ ντροπὴ, ξεπέφτει στὴν ἀναισθησίαν· κι' οὔτε στὶς φιλικές συμβουλές ὑποχωρεῖ πλέον, οὔτε λυγίζει ἀπὸ τὶς ἀπειλές, οὔτε καὶ φιλοτιμίζεται ἀπὸ τὶς εὐεργεσίες, ἀλλὰ καταντᾷ τρισχειρότερη ἀπὸ τὴν πολιτείαν ἐκείνη, ποῦλεγε γι' αὐτὴν, ἐλεεινολογώντας την, ὁ προφήτης «ἀπόκτησες ὄψη πόρνης, κι' ἀποδιαντράπηκες πέρα ὡς πέρα».

113. Γι' αὐτὸ πρέπει ὁ ποιμένας νάχῃ μεγάλη σύνεση

καὶ χίλια μάτια, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ καλοεξετάζῃ ἀπὸ παντοῦ τὸν χαρακτῆρα τῆς ψυχῆς.

114. Γιατὶ ὅπως παρασύρονται πολλοὶ σὲ παραλόγια καὶ πέφτουν σὲ ἀπελπισία γιὰ τὴ σωτηρία τους, ἐπειδὴ δὲν μπόρεσαν νάνεχθοῦν τὰ δυσάρεστα φάρμακα· ἔτσι ὑπάρχουν καὶ μερικοί, πού ἐπειδὴ δὲν ἐτιμωρήθηκαν μὲ ποινὴν ἀνάλογη πρὸς τὸ παράπτωμά τους, ξεπέφτουν στὴν ἀναμελιά· καὶ γίνονται πολὺ χειρότεροι καὶ παρασύρονται στὸ νὰ κάνουν μεγαλύτερα ἁμαρτήματα.

115. Πρέπει λοιπὸν ὁ ἱερωμένος τίποτε ἀπ' αὐτὰ νὰ μὴν ἀφήνῃ ἀνεξέταστο, ἀλλὰ ἀφοῦ ἐρευνήσῃ τὰ πάντα μὲ κάθε ἀκρίβεια, νὰ προσφέρῃ τὴ βοήθειά του μὲ κατάλληλο τρόπο, γιὰ νὰ μὴ καταντήσῃ μάταιη ἡ προσπάθειά του.

116. Καὶ δὲν τοὺς βλέπει κανεὶς μονάχα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ δοκιμάζουν μεγάλες δυσκολίες, ἀλλὰ καὶ στὸ νὰ ἐπανασυνδέουν τὰ μέλη ἐκεῖνα τῆς Ἐκκλησίας, πού ἔχουν ἀποσχισθῇ.

117. Γιατὶ αὐτὸν μὲν πού βόσκει πρόβατα τὸ κοπάδι του τὸν ἀκολουθεῖ, ὅπου καὶ νὰ τὸ πάῃ· ἀν δὲ καὶ μερικὰ ξεκόψουν ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο, καὶ ἀφήνοντας τὴν καλὴ χορτονομὴ τραβοῦν γιὰ βοσκὴ σὲ φτενοχώματα καὶ σ' ἀπόκρημνα μέρη, φθάνει νὰ φωνάξῃ δυνατώτερα, γιὰ νὰ τὰ ξανασυμμαζέψῃ· καὶ γιὰ νὰ ξαναφέρῃ πίσω στὸ μανδρί του αὐτὸ πού ξέκοψε.

118. Ἄν ὅμως κάποιος ἄνθρωπος ἀποπλανηθῇ ἀπὸ τὴν ὀρθή του πίστη, πρέπει ὁ ποιμένας νάχῃ μεγάλην ἐγνοια καὶ γενναιοψυχία καὶ ὑπομονή· γιατὶ δὲν εἶναι βολετὸ νὰ τὸν τραβήξῃ μὲ τὴ βία, οὔτε καὶ νὰ τὸν ἐξαγαγκάσῃ μὲ τὸ φόβο· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν πείσῃ πρῶτα· κ' ἔτσι νὰ τὸν ξαναφέρῃ πίσω στὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέπεσε.

119. Εἶναι χρεῖα λοιπὸν νάχῃ γενναία ψυχὴ, γιὰ νὰ μὴ στενοχωριέται γιὰ τὸ κακὸ· καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀπογοητεύεται γιὰ τὴ σωτηρία αὐτῶν πού περιέπεσαν, σὲ πλάνη·

καὶ γὰρ νὰ μπορῇ αὐτὸ πάντα νάχη στὸ νοῦ του καὶ νὰ λήῃ· πῶς ἴσως ὁ Θεὸς τοὺς δώσῃ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀλήθειας, καὶ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν παγίδα τοῦ Διαβόλου.

120. Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο, μιλώντας ὁ Κύριος με τοὺς μαθητὰς του, εἶπε — «Ποίος εἶναι λοιπὸν ὁ δοῦλος ὁ πιστὸς καὶ ὁ φρόνιμος;»

Γιατὶ αὐτὸς μὲν ποὺ ἀσκειῖται μονάχος του, στὸν ἑαυτὸ του μονάχα περιορίζει καὶ τὴν ὠφέλεια· ἐνῷ τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν ποιμαντικὴ ἀπλώνεται σ' ὅλο τὸν λαό. Κι' αὐτὸς μὲν ποὺ μοιράζει χρήματα στοὺς ἀναγκασμένους, ἢ καὶ μ' ἄλλον ὅποιονδήποτε τρόπο βοηθεῖ τοὺς ἀδικουμένους, ὠφελεῖ βέβαια καὶ αὐτὸς κάπως τοὺς πλησίον του· ἀλλὰ τόσο λιγώτερο πολὺ ἀπὸ τὸν ἱερέα, ὅση εἶναι ἡ ἀπόστασις ποὺ χωρίζει τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχὴν.

121. Εὐλογα λοιπὸν εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι «ἡ φροντίδα γιὰ τὰ ποίμνια, εἶναι σημάδι ἀγάπης πρὸς τὸν ἴδιον». — «Δὲν ἀγαπᾷς λοιπὸν, μοῦ εἶπε, ἐσὺ τὸν Χριστόν;»

122. — «Καὶ τὸν ἀγαπῶ· καὶ ποτέ μου δὲν θὰ παύσω νὰ τὸν ἀγαπῶ· φοβοῦμαι ὅμως μήπως παροργίσω αὐτὸν ποὺ τόσο τὸν ἀγαπῶ».

123. — Καὶ ποῖο αἰνίγμα, μ' ἀπάντησε θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ σκοτεινότερο ἀπ' αὐτό; ἂν δηλαδὴ ὁ μὲν Χριστὸς ἐπρόσταξεν αὐτόν. ποὺ τὸν ἀγαπᾷ νὰ βόσκη τὰ πρόβατά του, σὺ δὲ λές, πῶς δὲν τὰ βόσκεις, ἐπειδὴ ἀγαπᾷς αὐτόν ποὺ τὸ ἐπρόσταξε.

124. — Ὁ λόγος αὐτός, ἀπάντησα, δὲν εἶναι αἰνίγμα· ἀλλὰ καὶ ὀλοφάνερος καὶ ἀπλός. Γιατὶ ἂν, ἐνῷ εἶμαι σὲ θέσῃ ν' ἀσκήσω τὴν ἐξουσίαν αὐτῇ, ὅπως ὁ Χριστὸς ἠθέλε, τὴν ἀπέφευγα ὕστερα, θάπρεπε βέβαια τότε νὰ παραξενεύεσαι γι' αὐτὸ ποὺ λέω· ἀφοῦ ὅμως ἡ ψυχικὴ μου ἀδυναμία μὲ κάνει ἄχρηστο γιὰ τὴ διακονίαν αὐτῇ, ποὺ τὸ βρίσκεις πῶς ἀξίζει νὰ συζητιέται αὐτὸ ποὺ λέω;

125. Γιατὶ καὶ τρέμω, μήπως παραλάβω στὰ χέρια μου τὴν ἀγέλη τοῦ Χριστοῦ καλοδυναμωμένη καὶ ὀλό-

παχη, κ' ὕστερα μὲ τὴν ἀπειρία μου τῆς κάμω κακὸ κι' ἔτσι θὰ παροργίσω ἐναντίον μου τὸ Θεό, ποὺ τόσο τὴν ἀγάπησε, ὥστε, γιὰ τὴ σωτηρία της καὶ γιὰ τὴ δόξα της νὰ παραδώσῃ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του.

126. — Τὰ λὲς αὐτὰ στ' ἀστεῖα, μ' ἀπάντησε. Γιατί, ἂν τὰ λὲς στὰ σοβαρά, δὲν ξέρω πῶς ἀλλοιώτικα θὰ μποροῦσες ν' ἀποδείξῃς καλύτερα, ὅτι ἔχω δίκηο νὰ στενοχωριέμαι, παρὰ μὲ τὰ λόγια σου τοῦτα, ποὺ μ' αὐτὰ ἐπροσπάθησες ν' ἀποδιώξῃς τὴ λύπη μου. Γιατί ἐγὼ τῶξέρα βέβαια κι' ἀπὸ πρὶν ὅτι μ' ἀπάτησες καὶ πῶς μ' ἐπρόδωκες, τώρα δέ, μὲ τὴν προσπάθειά σου νὰ βγάλῃς ἀπὸ πάνω σου τίς κατηγορίες μου, τῶνοιωσα πολὺ περισσότερο αὐτό· καὶ βλέπω καὶ καταλαβαίνω πολὺ καλὰ, σὲ ποιά δυστυχία μ' ἔφερες.

127. Γιατί, ἂν γιὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν ἀποτραβήχθη-
κες ἀπὸ τὸ τέτοιο λειτούργημα, ἐπειδὴ δηλαδὴ εἶχες
τὴν συναίσθηση πῶς εἶναι ἀνῆμπορη ἡ ψυχὴ σου νὰ
βαστάξῃ τὸ μεγάλο βάρος τοῦ ἀξιώματος, θᾶπρεπε
ἐμένα πρῶτα ν' ἀποτραβήξῃς, κι' ἂν ἀκόμα συνέβαινε
νὰ ἔχω γι' αὐτὸ μεγάλη λαχτάρα· καὶ μάλιστα πολὺ
περισσότερο, ἀφοῦ σὲ εἶχα τελείως ἐξουσιοδοτήσῃ, ἐσύ
ν' ἀποφασίζῃς γι' αὐτά.

128. Τώρα ὅμως τὸ συμφέρον σου μονάχα ἐκύτταξες,
καὶ γιὰ τὸ δικό μου οὔτε γνοιόσθηκες. Καὶ μακάρι λοιπὸν
νὰ τῶχες παραβλέψει· καὶ θὰ μ' ἔφθανε αὐτό. Σὺ ὅμως
κ' ἐμηχανεύθηκες, μὲ πονηρία, τρόπο, πῶς νὰ πέσω
εὐκόλα στὰ χέρια αὐτῶν, ποὺ ζητοῦσαν νὰ μὲ δεσμεύσουν.

129. Γιατί οὔτε σ' ἐκείνη τὴ δικαιολογία μπορεῖς νὰ
καταφύγῃς, ὅτι σ' ἐξεγέλασε ἡ κοινὴ γνώμη γιὰ μένα
καὶ σ' ἔπεισε νὰ ὑποθέτῃς πῶς ἔχω τάχα κάποιες
μεγάλες καὶ θαυμαστὲς ικανότητες. Γιατί ἐγὼ οὔτε ἀπὸ
τοὺς ἀξιοθαύμαστους οὔτε κι' ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς ἤμουνα.
Μὰ οὔτε κι' ἂν ἦτανε ἔτσι τὸ πρᾶγμα, θᾶπρεπεν ἐσύ
νὰ προτιμήσῃς τὴ γνώμη τοῦ πλήθους ἀπὸ τὴν ἀλήθεια.

130. Γιατί, ἂν βέβαια δὲν εἶχες ποτέ σου δοκιμάσει

τῇ συναναστροφῇ μου, θὰ ἐνόμιζε καθένας πὼς ἔχεις κάποιαν εὐλογη δικαιολογία, στηρίζοντας τὴν κρίση σου σύμφωνα μὲ τὸ τί λέει ὁ κόσμος. "Αν ὅμως κανεῖς δὲν ξέρῃ τόσο καλὰ τὸ καθετὶ δικό μου, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τοὺς γονιούς μου κι' ἀπ' αὐτοὺς ποὺ μ' ἀνάστησαν ἐσὺ ξέρεις καλύτερα τὴν ψυχὴ μου, ποῖα πρόφαση θὰ βρῇς ποὺ νᾶναι τόσο βásiμη, ὥστε νὰ μπορέσῃς νὰ πείσῃς αὐτοὺς ποὺ σ' ἀκοῦνε, πὼς δὲν μ' ἔσπρωξες θεληματικά σου στὸν κίνδυνον αὐτόν;

131. "Ας τ' ἀφήσωμεν ὅμως τώρα αὐτά· γιατί οὔτε καὶ σὲ βιάζω νὰ μοῦ ἀπολογηθῇς γιὰ δαῦτα. Καὶ λέγε, τί θὰπολογηθοῦμε στοὺς κατηγοροὺς μας.

122. Μὰ κ' ἐγώ, τ' ἀπάντησα, δὲν θὰ πρχωρήσω προτῆτερα σ' ἐκεῖνα, προτοῦ νὰ ξεδιαλύνω τὴ διαφορὰ μας, ἔστω κι' ἂν θέλῃς ἐσὺ νὰ μ' ἀπαλλάξῃς χίλιες φορές ἀπὸ τὶς κατηγορίες.

133. Γιατί, ναὶ μὲν εἶπες ἐσὺ, ὅτι ἀξίζει νὰ συγχωρηθῶ καὶ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ κάθε κατηγορία γιὰ τὴν ἄγνοιά μου, ἐὰν βέβαια σ' ἔσπρωξα στὴ σημερινὴ κατάστασι, χωρὶς νὰ ξέρω τίποτε ἀπ' ὅ,τι σ' ἀφορᾷ. Ἐπειδὴ ὅμως σ' ἐπρόδωσα ὅχι ἀνήξερως ἀλλὰ γνωρίζοντας στὴν ἐντέλεια τὴν κατάστασή σου, γι' αὐτὸ ἀποκλείεται γιὰ μένα κάθε εὐλογη πρόφαση καὶ δικαιολογμένη ἀπολογία.

134. Ἐγὼ δὲ ἰσχυρίζομαι ὅπως διόλου τ' ἀντίθετο. Γιὰ ποιὸ λόγο; Γιατί τὰ τέτοια πρέπει κανεῖς νὰ τὰ πολυεξετάζῃ· κι' αὐτὸς ποὺ πρόκειται νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἄξιο γιὰ τὴν ἱερωσύνη, δὲν πρέπει ν' ἀρκῆται στὴν φήμη τοῦ πλήθους μονάχα, ἀλλὰ μαζὶ μ' ἐκείνη πρέπει καὶ ὁ ἴδιος — καὶ μάλιστα περισσότερο καὶ πρὶν ἀπ' ὅλους — ν' ἀχῇ ἐρευνήσῃ τὸ καθετὶ δικό του.

135. Γιατί κι' ὁ μακάριος Παῦλος, ὅταν εἶπε «πρέπει δὲ αὐτὸς ν' ἀχῇ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἀπὸ τοὺς ἀπέξω», δὲν ἀποκλείει τὴν ἐξονυχιστικὴ καὶ καλοβασανισμένην ἐρευνα· οὔτε καὶ ὑπο-

δεικνύει πῶς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο σὲ βαρύτητα τεκμήριο στὴ δοκιμασία τῶν ὑποψηφίων. Γιατὶ ἀφοῦ εἶπε: προτῆτερα πολλά, κατόπιν τὸ ἐπρόσθεσε κι' αὐτό, φανερώνοντας, πῶς γιὰ τὶς τέτοιες ἐκλογές δὲν πρέπει ν' ἀρκοῦμαστε σ' αὐτὸ μονάχα, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα νὰ συμπεριλαβαίνουμε κι' αὐτό.

Γιατὶ συμβαίνει συχνὰ νᾶναι λαθεμένη ἡ γνώμη τοῦ πλήθους. "Όταν ὅμως προηγηθῇ ἡ τέλεια ἔρευνα, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν ὑποπτεύεται πλέον κανένα κίνδυνο.

136. Γιὰ τοῦτο καὶ τοποθετεῖ τὸ πρᾶγμα αὐτό, τὴν ἐξωτερικὴν δηλαδὴ μαρτυρίαν, ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλα. Γιατὶ δὲν εἶπεν ἀπλῶς «πρέπει δὲ αὐτὸς νὰ ἴχῃ μαρτυρίαν καλὴν», ἀλλ' ἐπρόσθεσε στὸ μεταξὺ τὸ καί, γιατί ἤθελε νὰ φανερώσῃ, ὅτι ἡ αὐτοπρόσωπη καὶ τέλεια ἔρευνα πρέπει νὰ προηγηθῇ ἀπὸ τὴ φήμην τῶν ἀπέξω. Ἐπειδὴ λοιπὸν κ' ἐγὼ ἤξερα τὰ περιστατικά σου καλύτερα κι' ἀπ' αὐτοὺς ποὺ σ' ἐγέννησαν, ὅπως καὶ σὺ ὁ ἴδιος τὸ παραδέχθηκες, τὸ σωστὸ θάτανε νὰ ἴχω ἀπαλλαγῇ ἀπὸ κάθε κατηγορίαν.

138. — Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀκριβῶς— μ' ἀπάντησεν. "Αν κάποιος θὰ σοῦκανε καταγγελία, δὲν θὰ γλύτωνες. "Η μήπως καὶ δὲν θυμᾶσαι τὴν ἀδυναμία τῆς ψυχῆς μου, κι' ἀπ' ὅσα ἀκουσες ἀπὸ ἐμένα, κι' ἀπὸ ὅσα τὰ ἴδια μου τὰ ἔργα συχνὰ σ' ἐπληροφόρησαν. Μήπως δὲν μ' ἐπερίπαιζες πάντα σου γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὡς μικρόψυχο· γιατί εὐκόλως χάνω τὸ θάρρος μου κι' ἀπὸ τὶς πλέον ἀσήμαντες ἀκόμη φροντίδες;

— Βέβαια τὰ θυμοῦμαι κι' αὐτά, τοῦ ἀπάντησα, γιατί πολλές φορές σοῦ τᾶκουσα τὰ λόγια αὐτά· κι' οὔτε θὰ μπορούσα νὰ τ' ἀρνηθῶ, Ἐγὼ ὅμως, κι' ἂν σὲ περιγελοῦσα καμμιὰ φορά, τῶκανα αὐτὸ στ' ἀστεῖαν κι' ὅχι στ' ἀληθινά.

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΚΑ, ΤΥΠΙΚΑ, ΣΧΟΛΙΑ

Εἴσοδος εἰς τὸ "Ἅγιον Βῆμα.

Χριστιανὸς εἰσερχόμενος δι' εὐλογον αἰτίαν εἰς τὸ "Ἅγιον Βῆμα πρέπει ἀπαρabaάτως νὰ λάβῃ εὐλογίαν παρὰ τοῦ Προϊσταμένου, ἢ ἐλλείψει, τοῦ λειτουργοῦντος διὰ χειρασπασμοῦ. Τὸν κανόνα τοῦτον τηροῦν οἱ Χριστιανοὶ κατὰ 97%. Διὰ τὰ 3%, οἱ ὅποιοι ἐξ ἀγνοίας δὲν τηροῦν αὐτόν, πρέπει νὰ τὸν διδάσκῃ ὁ ἱερεὺς, ἀλλ' ὁ ἱερεὺς δὲν τὸν διδάσκει, ἵνα μὴ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀγενής. Ἀσχέτως ὅμως πρὸς τοὺς ἀγνοοῦντας, εἶδον ἐν λειτουργίαις μου χριστιανούς θεολόγους εἰσεληλυθότας εἰς τὸ "Ἅγιον Βῆμα καὶ ἱσταμένους εὐλαβῶς βεβαίως εἰς τὴν γωνίαν τοῦ νοτίου κλίτους, κατὰ τρόπον μόνιμον. Μετὰ πολλὴν ὥραν τοὺς ἐκάλεσα καὶ τοὺς ἠρώτησα, διατὶ μένουν ἐν τῷ Ἱερῷ ἄνευ εὐλογίας, καὶ μοι εἶπον τὴν ἀστείαν δικαιολογίαν, «διὰ νὰ μὴ σᾶς ἐνοχλήσωμεν». Εἶπον εἰς αὐτούς· «Προτιμῶ τὴν ἐνόχλησιν παρὰ τὴν σταθεροποίησιν νέου καινοτόμου καθεστώτος». Καὶ προσέθηκα. «Ἄν θέλουν νὰ εἶναι τόσοι πολὺ λεπτοί, νὰ κάθηνται ἔξω». Μοῦ ἐζήτησαν συγγνώμην καὶ εὐλογίαν καὶ ἔμειναν.

Τάξις — Ἱεραρχία.

Αἱ ἀταξίαι, αἱ παραλείψεις καὶ αἱ παραβάσεις ὀφείλονται βεβαίως εἰς ἀγνοίαν, ἀλλὰ πολλὰ ὀφείλονται εἰς ἐγωϊσμὸν ἐμφύτως ἐκδηλούμενον, ἢ ἐκ παραβλέψεως τῶν προϊσταμένων ἱερέων ἐξελικτικῶς ἀναπτυσσόμενον. Μία ἐξήγησις ὡς πρὸς τὴν τάξιν.

1) Τάξις οὐδέποτε δύναται νὰ ἐννοηθῇ, ἂν δὲν εἶναι τι τὸ σταθερόν.

2) Σταθερότης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τηρηθῇ ἄνευ πεθαρχίας καὶ

3) Πειθαρχία δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἱεραρχίας.

Ἄλλ' ἡ ἱεραρχία φυσικῶς καὶ ἀφελῶς ἐστηρίχθη εἰς τὴν προγενεσίαν, ἥτοι εἰς τὴν προτεραιότητα τῆς χειροτονίας ἢ χειροθεσίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ. Πλὴν συμβαίνει πλειστάκις ἡ προγενεσία ὡς συμπτωματικὴ νὰ μὴ ἱκανοποιῇ ὅ,τι πρέπει νὰ ἱκανοποιήσῃ εἰς πολλὰς περιστάσεις, οὕτω δὲ ὁ ἔχων τὴν προγενεσίαν δὲν εἶναι δυνατόν, ἢ σκόπιμον, νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πρῶτος εἴτε λόγῳ ἀτελοῦς ἢ καὶ μηδεμιᾶς ἱκανότητος πρὸς διεξαγωγὴν τελειῆς, ἢ διευθύνσεως μιᾶς συγκεντρώσεως, εἴτε... Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν καθὼς καὶ πᾶς Ὁργανισμὸς δὲν εἶναι δυνατόν γενικῶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς συμπτώσεις. Καὶ ἐφαρμόζει τὴν ἀρχὴν τῆς δι' ἐπιλογῆς ἐξυψώσεως

τοῦ Α ἢ τοῦ Β εἰς τὸ προβάδισμα καὶ εἰς οἰανδήποτε διεύθυνσιν. Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τῆς ἀπονομῆς ὀφικίων, δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ κεκτημένοι ταῦτα προΐστανται τῶν κεκτημένων προγενεσίαν.

Ἐπὶ τῶν γραμμῶν τούτων ἐβάδισαν οἱ ἱερωμένοι, πρῶτοι καὶ ἔσχατοι, ἐπὶ γενεάς γενεῶν μετὰ θαυμαστῆς ἐσωτερικῆς διαθέσεως, συμψύχου, εἰλικρινεστάτης καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως ἔναντι ἀλλήλων, εἰς τρόπον ὥστε ὁ βλέπων ἐφηρμοσμένους πιστῶς τοὺς τοιοῦτους κανόνas ἐν οἰανδήποτε ἱεουργίᾳ, πρὸ παντὸς δὲ ἐν τῇ θείᾳ εὐχαριστίᾳ, νὰ νομίζῃ ὅτι εὕρσκεται ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Ὑψίστου, ἐν ᾧ τὰ πλῆθη τῶν ἀγγελικῶν στρατιῶν παρεστηκότα Αὐτῷ (τῷ Ὑψίστῳ) ᾄδουσι τὸν ἐπινίκιον ὕμνον. Οὐδεὶς κατελάμβανε σειρὰν ἀνήκουσαν εἰς ἄλλον, οἱ πάντες εὕρισκοντο φυσικῶτατα ἐν ταῖς οἰκείαις θέσεσι. Καὶ ἂν βραδύτερον ἐνεφανίζετο εἰς ἔχων προτεραιότητα, πάντες μετεκινοῦντο ἀστραπιαίως μὲν, ἀλλ' ἡρεμώτατα καὶ ἀνεπαισθήτως, ἵνα καταλάβῃ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ σειρὰν.

Προφάσεις.

Τὴν καλὴν αὐτὴν ἐποχὴν μὲ τὸ ἰδεῶδες καὶ ἰδεωδῶς ἐφαρμοζόμενον καθεστῶς τῆς τὴν ἐφθάσαμεν καὶ τὴν ἐξήσαμεν ἀπὸ γενετῆς καὶ ἀρκετὰ ἔτη τῆς ἱερατείας ἡμῶν. Βραδύτερον ὅμως μετὰ λύπης ἐβλέπομεν τὴν καθωρισμένην τάξιν τῆς σειρᾶς κατακρημνιζομένην ἀλλαχοῦ μὲν παταγωδῶς, ἀλλαχοῦ δὲ μετὰ θορύβου αἰσθητοῦ εἰς βαθμόν, ὥστε καὶ αὕτῃ ἡ τάξις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν νὰ μὴ τηρῇται, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμόζεται ἄλλη μὲν τάξις ἐν ἐνὶ ναῷ, ἄλλη δὲ ἐν ἄλλῳ, καὶ ἄλλη ὑπὸ τοῦ Α' ἱερέως, καὶ ἄλλη ὑπὸ τοῦ Β' καὶ ἄλλη ὑπὸ τοῦ Α' χθὲς καὶ ἄλλη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Α' σήμερον.

Εἰς ἐρωτήσεις φιλικὰς πρὸς τοὺς ἀτακτοῦντας ἢ ἀτακτήσαντας ἐν συγκεκριμένην τινὶ ἱεουργίᾳ ἐδίδετο ἡ ἀπάντησις, ὅτι κατὰ λάθος ἡτάκτησαν, χωρὶς ὅμως οὐδέποτε νὰ ἐπανορθώσουν τὸ λάθος, καὶ χωρὶς ποτὲ νὰ καταλάβῃ τις κατὰ λάθος θέσιν κατωτέραν ἐκείνης, ἥτις τῷ ἀνῆκε.

Ἐν τῇ παλαιότερᾳ Τουρκίᾳ μέχρι τῆς ἐξ αὐτῆς ἀπομακρύνσεως καὶ ἡμῶν ἦτο καθωρισμένη διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐθνότητας ἱεραρχίας ὡς ἐξῆς. Πρῶτοι οἱ Τοῦρκοι, δεῦτεροι οἱ Ἕλληνες, τρίτοι οἱ Ἀρμένιοι, τελευταῖοι οἱ Ἑβραῖοι. Οἱ Ἀρμένιοι μὴ ἀνεχόμενοι τὸ προβάδισμα τῶν Ἑλλήνων, εἰς τελετὰς ὑπαιθρίους ἐνθα δὲν ἦτο ἀδύνατος ἡ σύγχυσις, κατὰ λάθος ἐφρόντιζον νὰ ἔχουν τὸν θησκευτικὸν τῶν ἀρχηγῶν μετὰ τοῦ οἰκείου κοινοτικῷ συμβουλίου προβαδίζοντας τοῦ Ἑλλήνος Μητροπολίτου καὶ τοῦ συμβουλίου του. Πολλάκις ἐδάρησαν ἀνηλεῶς ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τὸ λάθος ἦτο λάθος. Δὲν ἔκαμαν δὲ οὐδέποτε λάθος νὰ σταθοῦν μετὰ τοὺς Ἑβραίους.

Συνέχεια ἀταξιῶν καὶ προφάσεων.

Ἀφετηρία τῶν τοιούτων ἀταξιῶν ὑπῆρξεν, ὡς παρατηρήθη, ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ ἐπιδειξιομανία, ἀπροσχημάτιστος μὲν παρ' ἱερέων ἀμορφώτων, μετὰ προσχημάτων δὲ παρὰ μεμορφωμένων. Πρὸς συγκάλυψιν δὲ τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἐπενοήθη μία προσχηματικὴ θεωρία ἐξελικτικῶς πιστευθεῖσα καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἐπινοησάντων, θεωρία, καθ' ἣν οἱ ἔγγαμοι ἱερεῖς προηγούμενοι αὐτοδικαίως τῶν ἀπ' αἰῶνων κεκτημένων τὸ προβάδισμα ἀρχιμανδριτῶν. Μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ποθητὴν αὐτοῖς σειρὰν δι' ἐποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἡλπίζον, ἠθέλησαν νὰ κατακτήσουν αὐτήν, καθ' ὃν τρόπον οἱ κατέχοντες διάφορα ὑψώματα ὀπλαρχηγοὶ οἱ πρὸς ἀλλήλους ἀντιτιθέμενοι κατέκτων δι' αἰφνιδιασμῶν τὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν. Καὶ ἤρχισαν λοιπὸν ἐν συλλειτούργοις, ἄλλοτε μὲν νὰ προτρέχωσι τοῦ πρώτου τῇ τάξει εἰς τὰς ἐκφωνήσεις, ἄλλοτε νὰ ἐκφωνῶσι τὸ «εὐλογημένη ἡ βασιλεία» ἢ τὸ «εὐλογητὸς ὁ Θεός». Ἄλλοτε νὰ λέγωσι τό, «Εἰρήνη πᾶσι» ἐξ ὑφαρπαγῆς, ἄλλοτε δὲ μὴ συνιερουργοῦντος τοῦ πρώτου τῇ τάξει νὰ ἀνασκάπτωσι τὴν σειρὰν ἀλλήλων, μεταβαλλόμενοι αὐθαιρέτως καὶ ἐναλλάξ ἐν τῇ αὐτῇ λειτουργίᾳ εἰς πρώτους, εἰς δευτέρους, εἰς τρίτους, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ἐγένοντο παραστάσεις εἰς τὸν ἀείμνηστον Χρυσόστομον παρ' ἀρχιερέως τυχόντος ἐν τινι λειτουργίᾳ ναοῦ. Ταῦτα δὲ μὲ τὸν προφανῆ καὶ μὴ ἀποκρυπτόμενον σκοπὸν νὰ διαλύσουν ἐν τῇ ψυχῇ τῶν Χριστιανῶν τὴν διάκρισιν σειρᾶς καὶ τὴν ἔννοιαν πρώτου καὶ δευτέρου καὶ τρίτου καὶ νὰ ἐμπνεύσουν σαναφασονικὴν ψυχολογίαν. Τόση δὲ ἦτο ἡ ὁρμὴ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀτασθαλίας ταύτης, ὥστε καὶ ὅταν ὁ πρῶτος τῇ τάξει ἱερούργει μόνος, παρεκώλυον ἐνεργῶς τοὺς νεωκόρους νὰ ἐκτελοῦν τὰς ὁδηγίας του.

Παράδειγμα ἐξηκριβωμένον ὑπ' ἐμοῦ.

Προϊστάμενος ναοῦ τελῶν ἁπότε κατὰ τὴν ἰδικὴν του ἐφημερίαν τὸν ἐσπερινὸν τῆς 1ης Αὐγούστου, τὸν ὅποιον θὰ ἐπηκολούθει καὶ ἡ κεκανονισμένη Παρακλήσις, διέταξε τὸν νεωκόρον, ὅπως ἅμα τῷ «νῦν ἀπολύεις» σημάνη τὸν κώδωνα τοῦ ναοῦ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Συνάδελφος τοῦ προϊσταμένου εὗρεθεις κατὰ σύμπτωσιν κάτω τοῦ κωδωνοστασίου ἐπροπηλάκισε τὸν νεωκόρον. ἅμα κατελθόντα, διὰ τὴν κωδωνοκρουσίαν. Μάτην ὁ νεωκόρος τῷ εἶπεν, ὅτι ἐνήργησε κατ' ἐντολὴν τοῦ Προϊσταμένου, ἱερουργοῦντος ἐν τῇ ἐβδομαδί του, καὶ ἐξηγήσαντος ὅτι κατὰ καθεστὼς αἰωνόβιον πᾶσα δευτέρα, ἢ τρίτη ἀκολουθία, συναπτομένη προηγουμένη, ἀγγέλλεται διὰ κωδωνοκρουσίας (μεσονυχτικόν, ὄρθρος, λειτουργία, καὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Πεντηκοστῆς ὁ ἐσπερινὸς τῆς γονυκλισίας καὶ μετὰ τοὺς ἐσπερινούς τοῦ Αὐγούστου αἱ παρακλήσεις). Ὁ ρηξικέλευθος

συνάδελφος ἔδωκε μὲν ἐντολὴν αὐστηράν εἰς τὸν νεωκόρον νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν κωδωνοκρουσίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλὲς, ὅτι ἡ ἐντολὴ τοῦ δὲν θὰ παρεβιάζετο, ἅμα τῇ κωδωνοκρουσίᾳ τοῦ ἐσπερινοῦ τῆς ἐπομένης μετέβη καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ μέσον τῆς ἐξωτερικῆς σιδηρᾶς καὶ κυκλοτεροῦς κλίμακος τοῦ κωδωνοστασίου καὶ παρημπόδισε τὴν ἄνοδον τοῦ νεωκόρου ζητήσαντος νὰ ἀνέλθῃ, εἰς δόξαν φυσικὰ τῆς τάξεως, τῆς πειθαρχίας, τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς ὀφειλομένης ἀγγελικῆς ἀρμονίας ἐν ταῖς ἱερουργίαις μεταξὺ συναδέλφων!

Ἔξ παρατηρήσεις ὑπὸ φίλου Κληρικοῦ δοθεῖσαί μοι.

1) Ἱερεῖς τινες προσκομίζοντες κόπτουν διὰ κοπτεροῦ μαχαριδίου εἰς τὰ οἰκεῖα μέρη τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Θεοτόκου μερίδας καὶ τῶν ἐννέα ταγμάτων καὶ εἶτα ἀπλῶς θίγουν μὲ τὴν ἁγίαν λόγχην τὰ κεκομμένα μέλη καὶ ἐξάγουν τὰ τμήματα ἐκ τῆς προσφορᾶς. Νομίζω ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἄτοπον.

Ἀπαντῶ, ὅχι μόνον ἄτοπον, ἀλλὰ καὶ ἀσεβές. Διότι κατόπιν δὲν τελοῦμεν θυσίαν τοῦ ἀκεραίου Ἰησοῦ, ἀλλὰ τοῦ τεμαχισμένου εἰς τεμάχια ἐκ τῶν προτέρων. Φοβοῦμαι μήπως εἶναι καὶ θεομπαιξία.

2) Ὁ ἐγγεόμενος ἐν τῷ Ἁγίῳ Ποτηρίῳ οἶνος νὰ εἶναι εἰς μεγαλύτεραν ποσότητα ἀπὸ τὸ ὕδωρ, οὕτως ὥστε αὐτὸ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ζέον νὰ μὴ ἀποχρωματίζουν τὸν οἶνον, ὡς ποιοῦν ἀρκετοί.

Ἀπ. Ὁρθόν.

3) Κακῶς παραλείπεται ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ ἡ κροῦσις τῶν κωδόνων κατὰ τοὺς ἐσπερινοὺς καὶ τοὺς ὄρθρους τῶν καθημερινῶν. Ὑπάρχει καὶ εἰδικὴ πραγματεία «περὶ τῶν ἱερῶν κωδόνων» τοῦ ἀειμνήστου Κ. Ράλλη.

Ἀπ. Μόνον εἰς βαρβάρους τόπους, ἐν οἷς οἱ κυρίαρχοι βάρβαροι κωλύουν τοῦτο, εἶναι δυνατόν νὰ γίνεταί ἐν τοιοῦτο.

4) Πρὸ τῆς ἐνάρξεως πάσης ἱεροπραξίας πρέπει νὰ ἀνάπτηται κηρός.

Ἀπ. Ὁρθόν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ νεωκόροι τῶν ἱερῶν ναῶν ἐτοιμάζουν τὰς κανδήλας ἀπὸ τῆς πρωῒας ἐκάστου Σαββάτου ἢ παραμονῆς ἐορτῆς διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμοι πρὸς ἀναψιν κατὰ τὰς ἱερουργίας.

5) Ἱερεῖς τινες ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ὄρθρου ποιοῦν εὐλογητὸν καὶ ἀρχίζουν ἀπὸ τὰ καθίσματα, ἣ καὶ περαιτέρω αὐτῶν.

Ἀπ. Ἄτακτον ἢ μᾶλλον παράνομον καὶ οἱ ποιοῦντες ὑποκείνται εἰς ἔλεγχον.

6) Ἱερεῖς τινες λαμβάνουν καιρὸν ἐνώπιον τῆς Ἀγίας Τραπέζης, οὐχὶ δὲ ἐνώπιον τοῦ Τέμπλου.

Ἄπ. Ὁ καιρός, ὡς εἶπομεν, λαμβάνεται διὰ μετανοίας ἐν τῷ Θρόνῳ. Καὶ ἐὰν μὲν παρίσταται ἀρχιερεὺς, λαμβάνεται καὶ ἡ εὐλογία αὐτοῦ καὶ οἱ λαμβάνοντες οὕτως τὸν καιρὸν εἰσέρχονται ἀμέσως εἰς τὸ Ἱερὸν Βῆμα καὶ ἐνδύονται τὰς οἰκείας στολὰς. Ἐὰν δὲ δὲν παρίσταται Ἀρχιερεὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν τῷ Θρόνῳ μετάνοιαν, ποιοῦσι τὴν νενομισμένην προσευχὴν ἐν τῷ Τέμπλῳ.

7) Διάκονοι τινες ἔχουν καταργήσει τὰ ἐπιμάνικα, διότι παρακωλύουν τὴν ἐπίδειξιν τῶν κολαριστῶν μανικίων των μὲ τὰ πολυτελῆ κομβία των. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀράριά των δὲν ζωννύονται σταυροειδῶς, ἐνιοὶ δὲ τὰ ἔχουσι βραχύνει διὰ νὰ ὁμοιάζωσι πρὸς μικρὰ ἀρχιερατικὰ ὠμοφῶρια.

Ἄπ. Διὰ τὸ τοιοῦτον ὁ ἱερεὺς εἶναι ἔνοχος.

Πρωτοβουλία Ἀρχιεπισκόπου καὶ δύο διαλέξεις.

Κρούσματα παρόμοια, ἢ ἀνάλογα, πρὸς τὰ παραδειγματικῶς καὶ κατὰ σταγόνας ἀναφερόμενα παρετήρησε πολλάκις καὶ αὐτὸς ὁ αἰμίμηστος Κυρὸς Χρυσόστομος, ἔλαβε δὲ καὶ προσωπικὰς ἐπιστολάς παρ' ἐνίων Χριστιανῶν, ἐφ' ᾧ καὶ συνέστησε μὲ τὴν συνήθη αὐτῷ ἡπιότητα κατὰ τινὰ τῶν τακτικῶν καὶ ὠραίων τότε ὁμαδικῶν συγκεντρώσεων τῶν ἐφημερίων τὴν πιστὴν καὶ τακτικὴν μελέτην τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἀποφεύγωνται αἱ ἀνομοιομορφίαι, ὡς ἔλεγε. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σχετικὴ συζήτησις ἐπανελήφθη ἐν ἄλλῃ συγκεντρώσει, προήχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ δώσῃ ἐντολὴν εἰς τὸν χαράσσοντα τὰς γραμμὰς ταύτας, ἵνα ἐν προσεχεῖ τινι συγκεντρώσει, ἀφοῦ ἐτοιμασθῇ, ἐκθέσῃ τὰς βασικὰς γραμμὰς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ὠκοδομημένη ἡ τάξις τῆς Θείας λειτουργίας καὶ γενικώτερον πάσης Ἱερᾶς Ἀκολουθίας.

Συνεμορφώθη πρὸς τὴν σεπτὴν ἐντολὴν καὶ ἡτοίμασα μὲ τὰς μικρὰς μου δυνάμεις τὴν ἀπαιτουμένην ἐργασίαν. Ἀνήγγειλα εἰς τὸν Ἀείμνηστον, ὅτι εἶμαι ἔτοιμος, καὶ ὥρισε μίαν τῶν τακτικῶν συγκεντρώσεων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παραγγελλθέντος θέματος.

Ἀνέπτυξα τὸ θέμα εἰς δύο συγκεντρώσεις καὶ ὑπεστήριξα.

1) Ὅτι ἡ Θεία λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἰδίᾳ κατὰ τὴν θεϊὰν λειτουργίαν τελεῖται κατὰ πρότυπον Οὐράνιον.

2) Ἀπετύπωσα τὰς θεμελιώδεις γραμμὰς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ὠκοδομημένη ἡ τάξις τῆς Θείας λειτουργίας καὶ γενικώτερον τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ὡς συνεπειὰς παραγομένας λεπτομερείας, ἀνέφερα δὲ πλεῖστα παραδείγματα ἀταξιῶν ἄλλων μὲν ἐξ ἀγνοίας, ἄλλων δὲ ἐξ ἀδιαφορίας, ἄλλων δὲ ἐξ ἐλλείψεως σεβασμοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ τῶν ἀκολουθιῶν, ἢ τῶν ἱερουργιῶν, καὶ ἰδίᾳ ἐξ ἐλλείψεως τοῦ βασικοῦ σεβα-

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

**Η ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΣ ΘΕΚΛΑ
ΠΟΥ ΑΓΚΑΛΙΑΣΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΣΕΒΑΣΘΗΣΑΝ ΤΑ ΘΗΡΙΑ**

ΠΩΣ ΚΑΤΗΣΧΥΝΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΕΣ

Πρὶν ἀπὸ μερικὲς μέρες, στίς 24 Σεπτεμβρίου, ἐώρταζε ἡ πρωτομάρτυς τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανισμοῦ, ἡ ἁγία Θεκλα. Μιὰ ἁγία ὀλίγο γνωστὴ ἴσως σὲ μᾶς τοὺς Ἑλληνας, καὶ στὴ Δύσι φυσικά, πασίγνωστη ὅμως καὶ τιμωμένη στὴν Ἀνατολή. Ἡ Πόλη, ὡς πρωτεύουσα τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, εἶχε ἀρκετοὺς ναοὺς ἀφιερωμένους στὴ μνήμη της. Καὶ στὴν περιοχὴ, ὅπου ἦσαν ἄλλοτε οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ τῆς Ἀγίας Σοφίας, τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς μονῆς τῆς Χώρας, ὑφοῦνται μεγαλοπρεπῆς καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Θεκλας, ποὺ μετετράπη κατόπιν σὲ τέμενος μουσουλμανικό. Ἡ μνήμη της, ποὺ ἐωρτάζεται πρὸ ἡμερῶν ἐπαναφέρει στὴν μνήμη τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι ἐμελέτησαν τὴν ἱστορίαν τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως, τὴν μεγάλη μορφή καὶ τὴν πίστι πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἰδέαν τῆς ἁγίας αὐτῆς. Μιὰ μορφή ποὺ προβάλλεται εἰς τὸ χριστιανικὸν ἰδεολογικὸν στε-

μοῦ (καὶ κατὰ κόκκινον) πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν. Παρετήρησα δὲ τότε ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαλέξεών μου, ὅτι ἡ ἀπαιτούμενη ἐν ταῖς συνιερουργίαις ἀγγελικὴ ἀρμονία εἶναι τελείως ἐσπαργμένη ἐσωτερικῶς, ψυχικῶς, οἱ περισσότεροι δὲ τῶν συνιερουργούντων ἔχουν τὴν ἀνήσυχον ψυχολογίαν τῶν φυλακίων ὁμόρων κρατῶν, τὰ ὁποῖα τελοῦντα πότε πότε συμπόσια ἐκ συμβολῆς καὶ συνδιασκεδάζοντα δὲν παύουν μ' ὅλα ταῦτα καὶ νὰ ὑποβλέπουν τοὺς συναδέλφους τοῦ ἐτέρου κράτους μὴπως δημιουργήσουν εἰς αὐτοὺς παραβίασιν τινα ἐν τοῖς ὁρίοις.

Τὰ ἀναπτυχθέντα ἐν ταῖς ὡς ἄνω διαλέξεσιν ἠκούσθησαν μετὰ προσοχῆς ἐν σιγῇ καὶ ἡρεμίᾳ, δεοντολογικῶς δὲ πάντες ἐδέχθησαν, ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ διατεταγμένα γραπτῶς ἢ καθεστωτικῶς, ὁ δὲ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος συνέστησε μὲ πατρικὸν τόνον τὰ εἰκότα.

Δυστυχῶς δὲν ἔχω προχείρους τὰς σημειώσεις, τὰς ὁποίας ὡς ἀναμνηστικὰ σημεῖα μετεχειρίσθην τότε διὰ τὰς διαλέξεις, ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι θὰ τὰς εὔρω κάποτε ἐν τῷ ἀρχεῖῳ μου.

† Ὁ πρ. Νευροκοπίου ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ρέωμα ὡς ἓνας φωτεινὸς φάρος, ποὺ καταυγάζει τὶς ψυχές μας. Ἀπὸ τὸ Ἰκόνιον τῆς Ἀνατολῆς ἡ Θέκλα. Εἰδωλολάτρισσα ἡ ἀρχόντισσα ἡ μητέρα της, ἡ Θεόκλεια, καὶ φανατικὸς ἐχθρὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς της ὁ Θάμυρις, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε μὲ φλογερὸ πάθος. Γιατὶ ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ ὁμορφιά. Μιὰ ὁμορφιά ποὺ μαρτυροῦσε καὶ τὸ ὑπέροχο κάλλος τῆς ψυχῆς της. Στὸ σπίτι τοῦ Ὀνησιφόρου, ἐνὸς εὐγενοῦς τοῦ Ἰκονίου, ποὺ ἦταν ἀπὸ τοὺς ὀλίγους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν αἰσθανθῇ σὰν ἓνα ἄορατο φῶς τὴν δύναμι τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος, εἶχε ἀκούσει ἡ Θέκλα γιὰ τὶς διδασκαλίες τοῦ Παύλου, καὶ ὅταν ἓνα βράδυ, ποὺ ἔφθασε ὁ ἀπόστολος στὴν πόλι αὐτῇ καὶ κατέλυσε στὸ σπίτι τοῦ Ὀνησιφόρου, ἄκουσε τὴν ὁμιλία καὶ τὴν διδασκαλία του ἡ πανεύμορφη ἀρχοντοπούλα Θέκλα, αἰσθάνθηκε νὰ ἀγκαλιάζῃ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ φωτίζεται ἡ ψυχὴ της ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὸ πνεῦμα του. Ἀνησύχησε ἡ μητέρα της, ἡ Θεόκλεια, γιὰ τὰ ξεπορτίσματα τῆς κόρης της καὶ γιὰ τὶς βραδυνὲς ἐπισκέψεις στὸ σπίτι ὅπου ἐδίδασκε ὁ ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Καὶ περισσότερο ἀνησύχησε γιὰ τὴν ἀδιαφορία ποὺ ἔδειχνε πρὸς τὸν ἀρραβωνιαστικὸ της, τὸν Θάμυρι. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε ν' ἀντιδράσῃ. Συναντήθηκε μὲ τὸν Θάμυρι καὶ συνεφώνησαν νὰ συναντήσῃ τὴ Θέκλα αὐτὸς καὶ νὰ τῆς ὑποδείξῃ τὸν κίνδυνον ποὺ διέτρεχε ἡ ζωὴ της, τὴν στιγμή ποὺ αὐτὸς ὀνειρευότανε νὰ κάμῃ τὴν ζωὴν της ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο εὐτυχισμένη. Τὸν ἄκουσε ἡ Θέκλα κινώντας τὸ κεφάλι της, σὰν νᾶθελε νὰ δώσῃ σ' αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ πὼς μάταια πασχίζει νὰ ἀλλάξῃ τὶς ἰδέες της.

Ἀπογοητευμένος ὁ Θάμυρις σκέφθηκε νὰ ἐξοντώσῃ τὸν Παῦλον, γιατί μόνον μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ σώσῃ τὴν Θέκλα ἀπὸ τὸν κίνδυνον ποὺ διέτρεχε. Ἡ μητέρα της, ἡ Θεόκλεια, ἔμεινε σύμφωνη μαζί του.

Σὲ λίγες ἡμέρες προσκάλεσε σὲ πλούσιον γεῦμα, στὸ σπίτι του, δύο ὁπαδοὺς δῆθεν τοῦ ἀποστόλου, ποὺ κατὰ βάθος ἦταν ἐχθροὶ του, ὑποκρινόμενοι τοὺς φίλους : τὸν Δημᾶ καὶ τὸν Ἑρμογένη.

Πλούσια τὰ φαγητὰ καὶ ἄφθονο τὸ γλυκὸ κρασί στὸ γεῦμα αὐτὸ ποὺ παρέθεσε ὁ Θάμυρις καὶ ὅταν σὲ μιὰ στιγμή τοὺς ῥώτησε γιὰ τὴν συμπεριφορὰ καὶ τὶς διδασκαλίες τοῦ Παύλου, ἐκεῖνοι ἐκάγχασαν.

— "Ἀρχοντά μου, τοῦ εἶπαν, πρέπει νὰ γλυτώσῃς ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ τὴν ἀρραβωνιαστικιά σου τὴν Θέκλα ποὺ εἶναι τρελλὰ ἐρωτευμένη μὲ τὸν Παῦλον.

Καὶ μαντεύοντας τὴν ἔκρηξι τῆς δικαιολογημένης ὀργῆς του, προσέθεσαν.

— Δὲν πρέπει ὥς τόσο νὰ σὲ ἀνησυχῇ αὐτό. Κρατεῖς ὅλα τὰ μέσα, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇς τὸν κλέφτη αὐτὸν τῆς εὐτυχίας σου. Κατάγγειλέ τον ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου Καστέλιου.

— Δὲν ἔχετε ἄδικο. Θὰ γίνῃ αὐτὸ πού λέτε. Ἀλλὰ ποιὰ θὰ εἶναι ἡ καταγγελία μου ;

— "Οτι παραπλανᾷ τὸ πλῆθος καὶ δὲν διστάζει νὰ διακηρύττῃ, ὅτι θὰ σκοτώσῃ ἐσένα, ἄρχοντά μου, γιὰ νὰ ἄρραβωνιασθῇ τὴν Θέκλα.

* *

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Θάμυρις μαζί μὲ ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἄρχοντας καὶ ὑπηρέτες εἰσβάλλει στὸ σπίτι τοῦ Ὀνησιφόρου τὴν ὥρα ἀκριβῶς πού ὁ Παῦλος μιλοῦσε πρὸς ἓνα πολυάριθμο πλῆθος ὁπαδῶν του.

— Τί θέλετε, φωνάζει ὁ Ὀνησιφόρος!

— Τὸν ἄθεο πού κηρύττει νέα δαιμόνια καὶ ζητεῖ νὰ παραπλάνησῃ τίς κοπέλλες τῆς πόλεως.

— Αὐτὸ εἶναι ψέμμα, ἀκούστηκε μιὰ γυναικεῖα φωνὴ γεμάτη ὀργή.

Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς Θέκλας.

— Θέκλα, κι' ἐσύ ἐδῶ πάντοτε, τῆς λέγει ὁ Θάμυρις.

Ἐκεῖνῃ τὸν ἀγκαλιάζει μ' ἓνα βλέμμα γεμάτο ὀργή καὶ πεφιρονητικά τοῦ ἀπαντᾷ.

— Καὶ θὰ εἶμαι πάντοτε κοντά του. Ἐσένα, μάθε το λοιπόν, ἀπὸ τὴν στιγμή αὐτὴ δὲν ἔχω σχέσι μαζί σου.

Ἐξαλλος ὁ Θάμυρις δίδει σύνθημα στοὺς ὑπηρέτες του καὶ συλλαμβάνουν τὸν Παῦλο. Τὸν ὀδηγοῦν στὸν ἡγεμόνα, Καστέλλιο πού σὰν ἓνας καινούργιος Πιλάτος τὸν ἐρωτᾷ.

— Ποῖος εἶσαι ἐσύ καὶ τί διδάσκεις;

Ὁ ἀπόστολος ἀπαντᾷ καὶ διευκρινίζει τίς διδασκαλίες του. Δὲν τολμᾷ ὁ ἡγεμόνας νὰ πάρῃ καταδικαστικὴ ἀπόφασι. Ἡ διαταγὴ του εἶναι νὰ τὸν ρίξουν στὴ φυλακὴ καὶ νὰ τὸν φρουροῦν αὐστηρά. Ἡ Θέκλα, ὥστόσο, τὴν ἴδια νύχτα, δωροδοκῶντας πλουσιοπάροχα τοὺς δεσμοφύλακες, ἐμπῆκε στὴ φυλακὴ καὶ κάθησε κοντά στὰ πόδια τοῦ Παύλου γιὰ ν' ἀκούσῃ τὰ λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐξυμνοῦσε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἡγεμόνας, πού ἐπληροφορήθηκε τὴν ἀφοσίωσι τῆς Θέκλας στὸν Παῦλο καὶ τὴν ἄρνησι τῆς νὰ παντρευθῇ, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας, τὸν Θάμυρι, ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασί του. Στὴν φωτιά! Καὶ δὲν ἄργησε νὰ ἀναφθῇ ἡ πυρὰ γιὰ νὰ

προσφέρει ἡ Θέκλα τὰ νειᾶτα καὶ τῇ ζωῇ της στίς φλόγες της. Πλῆθος εἶχε συγκεντρωθῇ γιὰ νὰ παραστῇ στὸ θέαμα αὐτό. Γιὰ μιὰ στιγμή ἕνα βάρος λές καὶ εἶχε πλακώσει τὰ στήθεια τοῦ πλήθους αὐτοῦ. Καὶ σὲ λίγο τὸ ποδοβολητὸ τῶν ἀλόγων εἰδοποιοῦσε πὼς οἱ στρατιῶτες τοῦ ἡγεμόνα ὠδηγοῦσαν τὴν Θέκλα γιὰ τὸ μαρτύριό της.

Καὶ πράγματι δὲν ἄργησε νὰ ὀδηγηθῇ στὸν τόπο μὲ τὴν ἀναμμένη πυρὰ ἡ Θέκλα. Ἀντίκρουσε λυσσαλέες καὶ ἀπειλητικὲς τίς φλόγες, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ δοκιμάσῃ καμμιὰ λιποψυχία.

Σὲ λίγο θὰ ὤρμουσε μέσα στὴν πυρὰ. Μόλις ὁμως τὸ πόδι της ἐπάτησε τὴν πυρὰ, ἕνα μαῦρο σύννεφο ἀπλώθηκε στὸν οὐρανὸ καὶ ἀμέσως κρουνοὶ βροχῆς ἐξαπελύθησαν καὶ ἔσβυσαν τὴν πυρὰ, χωρὶς ἡ Θέκλα νὰ πάθῃ τίποτε καὶ χωρὶς οἱ φλόγες νὰ ἀγγιξοῦν τὸ ἀμόλυντο παρθενικὸ της κορμὶ. Τὸ θαῦμα κατέπληξε τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸ πλῆθος. Ἀλλὰ δὲν ἦταν μόνο τὸ θαῦμα αὐτό. Ἀργότερα ὁ ἄρχοντας τῆς Ἀντιοχείας ἱκανοποιῶντας τὴν ἐκδικητικὴ ἐπιθυμία ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πιδὲ σημαίνοντας ἄρχοντας τοῦ τόπου, τοῦ Ἀλεξάνδρου, ποὺ μάταια εἶχε ἐκλιπαρήσει καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιρροή τοῦ Παύλου γιὰ νὰ πείσῃ τὴν Θέκλα νὰ τὸν παντρευθῇ, διέταξε νὰ τὴν ρίξουν στὸ στίβο μὲ τὰ θηρία. Ἦταν λιοντάρια τὰ θηρία αὐτά, ποὺ ἀντιμετώπιζε ἡ νεαρὰ παρθένα τοῦ Ἰκονίου. Δὲν ἐδείλιασε μολαταῦτα. Ἐξῶ τὸ πλῆθος παρακολουθοῦσε μὲ ἀγωνία. Μὰ μόλις ἡ κόρη βρέθηκε ἀνάμεσα στὰ θηρία, κανένα δὲν ὥρμησε ἐναντίον της. Μιὰ λέαινα τὴν ἐσήκωσε στοὺς ὤμους της καὶ ὅλα τὰ ἄλλα λεοντάρια τὴν ἐσεβάσθησαν. Σὲ λίγες μέρες, ὁ σκληρὸς ἄρχοντας τῆς Ἀντιόχειας, διέταξε νὰ τὴν ρίξουν ἀνάμεσα σὲ ἄλλα φοβερώτερα θηρία σὲ μιὰ μεγάλη θηριομαχία. Γιὰ μιὰ στιγμή σὰν νὰ ἐδείλιασε ἡ Θέκλα, ἀλλὰ συνῆλθε ἀπὸ τὸν τρόμο της ἀκούοντας μιὰ φωνὴ νὰ τῆς ψιθυρίζῃ: «Θέκλα! Μὴ φοβηθῇς. Ὁ Θεὸς δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψῃ». Ὁρθία τότε ἀντίκρουσε τὰ θηρία. Ἀκίνητα ὅλα τὴν φορὰ αὐτὴν. Ὁ ἄγγελος Κυρίου, ποὺ ἐψιθύρισε τὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια στὸ αὐτὶ πῆς Θέκλας, ὁ ἴδιος αὐτὸς ἄγγελος ὕπνωσε ἀμέσως ὅλα τὰ θηρία τοῦ σταδίου. Τὸ πλῆθος κατὰπληκτο ἀντελήφθη τὸ θαῦμα. Καὶ κατῆσχυμένος ὁ ἡγεμόνας ἀφῆκε ἐλεύθερη τὴν Θέκλα, παρὰ τὴν ἄγρια λύσσα τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἡ πρωτομάρτυς συνέχισε τὴν περιπέτειά της μὲ τὸν ἀπὸστολο καὶ ξαναγύρισε στὸ Ἰκόνιο. Εἶχε πεθάνει ὁ Θάμυρις καὶ στὴν Θεόκληα, τὴν μητέρα της ποὺ ζοῦσε ἀκόμη, εἶπε ἡ Θέκλα.

— Μπορεῖς τώρα, μητέρα, νὰ πιστέψῃς πὼς ζῇ ὁ Κύριος στοὺς οὐρανοὺς.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΚΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

Η ΜΥΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ἡ μακαρίτισσα ἡ γιαγιά μου ἔχω ἀκούσει, πὼς τριάντα δλό-
κληρα χρόνια ἔμεινεν ἐδῶ στὸ παλῆδ αὐτὸ Μοναστήρι τοῦ Θεο-
λόγου, δίχως νὰ κατεβῇ οὔτε μιὰ φορὰ στὸ χωριό, πού, ὡς τόσο,
εἶναι ὡς ἓνα τέταρτο μόνο τῆς ὥρας μακριά. Καὶ τοῦτο, ἀπὸ
φόβο μήπως καὶ μείνουν σβυστὰ τὰ καντήλια τοῦ ἀγίου! Κι' ἀνι-
στοροῦνε, πὼς σὰν πέθανε, ἐδῶ καὶ πενήντα ἐπάνω - κάτω χρό-
νια, τὸ πρόσωπό της ἔλαμπε μακάριο· καὶ τὸ λείψανό της ἐμοσχο-
βολοῦσε, κι' ὅποιος τὸ ἐπλησίαζε ἔνοιωθε ν' ἀναδίνεται ἀπ' αὐτὸ
μιὰ μυρωδιὰ σὰν νάρδος καὶ σὰν μοσχολίδανο. Ζοῦνε δὲ ἀκόμα
πολλοὶ ἐδῶ στὸ νησί, πού τὸ θυμοῦνται καὶ τὸ διηγοῦνται μὲ
πολὺ θαυμασμό.

*

Ἡ συγχωρεμένη ἦτανε πραγματικὰ μιὰ ἀγία γυναῖκα, πού
εἶχε καταφρονέσει κάθε κοσμικὴ χαρά, γιὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ψυχὴ
της. Γιατὶ μὲ τὴν καλοπέρασιν δὲν σιμώνει κανεὶς εὐκολὰ στὴ
Βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Κ' ἡ εὐωδιά π' ἀνάδινε τὸ λείψανό της
ἦτανε, φαίνεται, παρόμοια μ' ἐκείνη, πού ἀναδίνουν πάντα τοὺς
ὅλοι οἱ τρισμακάριοι ἅγιοι ἄνθρωποι, πού περνοῦν ἀπὸ τὸν κό-
σμο μας αὐτὸν «κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι», καὶ ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ τοὺς διαποτίζει τὴν ὑπαρξὴ μὲ τ' ἀρώματα τοῦ Παραδείσου
του. Καὶ ἡ εὐωδιά τους αὐτὴ σκορπίζεται κι' ἀπλώνεται παντοῦ.
Περνᾷ τὰ βουνά. Σκεπάζει τοὺς κάμπους. Ἀπλώνεται ἐπάνω ἀπὸ
τὶς θάλασσες. Καὶ μπαίνει καὶ μέσα στὶς βαρεῖες Πολιτεῖες καὶ
τὶς πλημμυρίζει μὲ τὸ τρισάγιο μῦρο της. Κ' εὐλογημένη εἶναι
ἡ μοῖρα αὐτῶν πού τὴν αἰσθάνονται...

*

Δὲν ξέρω γιατί, ἀπόψε ὅλη τὴ νύχτα ἡ θύμηση αὐτὴ ἐκυ-
ριαρχοῦσε στὸ νοῦ μου. Καὶ τόσο πολὺ μάλιστα, πού δὲν ἤμπό-
ρεσα νὰ κλείσω μάτι. Κι' ὅσο ἐπάσχιζα νὰ τὴν ἀποδιώξω, τόσον
ἀνάδρουζαν μέσα μου ἀπανωτὲς οἱ ἐρωτήσεις, κ' ἐπλημμύριζαν

ἡ ὁσφρησή μου ἀπὸ τὸ ἄρωμα τοῦ λιθανιού. Κι' ὅπως ἡ ὄρνιθα σὰν γεννᾷ, σηκώνεται ἀπὸ τὴν κοίτη της κι' ἀναφτερίζεται καὶ κακαρίζει, ἔτσι κ' ἡ θύμηση αὐτῇ, πού τὴν ἐγέννησεν ὁ νοῦς μου, ἐκακάριζε μέσα μου δυνατά· κι' ἀπόδιωχνε κάθε ἄλλο στοχασμό. Κ' ἡ καρδιά μου στὸ τέλος ἀναστατώθηκεν. Ἀρχισα νὰ ὁσμίζωμαι γύρω μου βαρὺ ἄρωμα νάρδου καὶ μοσκολίδανου. Κι' ὅσο κι' ἂν ἐσκέπαζα τὴν κεφαλὴ μου μὲ τὰ σεντόνια, ἐνοιωθα, μὲ τρομόκαρδο, τὴ μυρωδιά του.

*

Καὶ τότε, γιὰ νὰ γαληνέψω, καὶ μὲ τὴν προσδοκίαν, πῶς ἴσως κουρασθῶ καὶ μὲ πάρῃ εὐεργετικὸς ὕπνος, ἀρχισα—δὲν ξέρω πῶς—νὰ μετρῶ τὰ δοκάρια τῆς σκεπῆς. Τὰ μέτρησα ἀπὸ τὴν ἐπάνω μεριά. Τὰ μέτρησα κι' ἀπὸ τὴν κάτω. Καὶ πάλι τὰ ξαναμέτρησα πολλὰς φορές. Καὶ ταῦρισκα πάντα δέκα ἐπτά...

Ὡστε δεκαεπτὰ δοκάρια ἐσυλλογίσθηκα, ἐχρειάσθηκεν ἡ σκεπὴ αὐτῇ, γιὰ νὰ στερεωθῇ. Ἀλλες τόσες δέβαια πρέπει νᾶναι καὶ οἱ ἀρετὲς τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ δαστάξῃ, ὅπως ἡ σκεπὴ αὐτῇ, τὸ βάρος τ' οὐρανοῦ.

Κι' ἀρχισα νὰ τίς μετρῶ μιὰ μιὰ. Ἀγάπη. Ταπεινοσύνη. Δικαιοσύνη. Ἀγαθότητα. Γνώση. Ἐλεημοσύνη. Πραότητα. Σύμπόνια. Αἰσιοδοξία. Ἐλπίδα... Καὶ δὲν ξέρω πόσες ἄλλες. Κεῖν—τρισαλλοῖμόν μου—δὲν ἔχω στὴν ἐντέλεια καμμιὰ. Κι' ὅσο τὸ συλλογιζόμουν αὐτό, ἔβλεπα μὲ τρόμο ν' ἀνοίγεται ἐμπρὸς μου μιὰ κατασκότεινη καὶ δουερὴ ἄβυσσος...

*

Σηκώθηκα ταραγμένος. Ἐβγῆκα στὴν αὐλή. Κ' ἐκάθησα στὸ πέτρινο πεζούλι της. Ἦτανε σὺναστρο. Κ' ἔβλεπα μὲ θαυμασμό τὴ σύναξιν τῶν ἀστρῶν. Ὁ καιρὸς ἦτανε κρυαδερός καὶ νοτισμένος. Κι' ἀπέναντί μου ἔφεγγε τὸ Βυζαντινὸ ρρυθμὸ παραθυράκι τοῦ Θεολόγου, ἀπὸ τὸ φῶς πού ἐσκόρπιζαν τ' ἀσημοκάντηλά του. Ἦ σιωπὴ γύρω μου ἦτανε βαθεία. Δὲν ἄκουες πούρ-πούρισμα πουλιοῦ. Οὔτε καὶ τρίξιμο ζουζουνιοῦ. Καὶ μοναχὰ ἀπὸ

ψηλά κατέβαιναν ἕνα ὑποβλητικὸ φρούμασμα, σάμπως τ' ἀμέ-
τρητο μελισσολόι τῶν ἄστρον νὰ εἰνάξεν ἐκεῖ ἐπάνω τὰ φτερά
του. Ἀνήσυχο, γιατί ἔδλεπε νᾶρχεται τὸ φῶς τῆς αὐγῆς, ποὺ θὰ
τὰ σκέπαζε σὲ λίγο, καὶ θὰ τ' ἀφάνιζε κάτω ἀπὸ τὰ δικά του
μεγάλα χρυσογάλαζα φτερά...

*

Τὰ χῶματα γύρω ἐμύριζαν βαρειά. Κ' ἦταν ἡ μυρωδιά τους
σὰν τοῦ φρεσκοκομμένου κυδωνιοῦ. Κ' ἔτσι μεθυστική, ὅπως τὰ
φύλλα τῆς δάφνης, σὰν τὴν πατοῦν. Ἡ σὰν τὴ σκάφη τοῦ χω-
ριάτικου ζυμωτοῦ. Ὅταν ἡ καλονοικοκυρὰ ἀποζυμώσῃ πλειὰ καὶ
τὴν πλύνῃ μὲ χλιαρὸ νερό. Καὶ τὴν καθαρίζει ἀπὸ τ' ἀπομεινά-
ρια τῆς ζύμης.

Καὶ τὴν ἐνοιωθα τώρα τὴν μυρωδιὰν αὐτὴν νὰ κατεδαίνη στὰ
σπλάγχχνα μου καὶ νὰ μοῦ τὰ δροσίξῃ. Κι' ὁ νοῦς μου ἀνανοήθηκε
τότε, πῶς γιὰ νὰ μοσκοβολοῦνε ἔτσι τὰ χῶματα αὐτά, θάχουν
κι' αὐτὰ ἀγιάσει, ἀπὸ τὴν ἀδίακοπη προσφορά τους στὸν ἄν-
θρωπο· καὶ σ' ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ καλοῦ Θεοῦ...

*

Ἀλήθεια, πόσο εἶχε δίκιο ὁ ὁσιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος
ποὺ ἔλεγε πῶς «οἱ χριστιανοί, ὡς περιπατοῦσιν εἰς τὴν κτίσιν
ταύτην εἰς καινότερας θέας οὐρανίους ἐμπίπτουσιν· καὶ εἰς δόξας·
καὶ εἰς μυστήρια· ἀπὸ τῶν φαινομένων λαμβάνοντες τὰς ἀφορ-
μάς...».

Ὡ! καταξίωσέ με, Θεολόγε μου, νὰ τὰ ξαναβρῶ κι' ἄλλη
χροινὰ τ' ἄγια αὐτὰ χῶματα τοῦ νησιοῦ μου. Στρέφε ἱλαρὰ
πάντα τὰ μάτια σου ἀπάνω μου. Βάζε τὸ χέρι σου στὴν ἀτίθασση
καρδιά μου, καὶ ἡμέρευέ την. Γέμιζε την ἀπὸ καλωσύνην, ἀπὸ
ἀγάπη καὶ ἀπὸ ὑπομονή. Καὶ σὰν ἄστρο καθοδηγητικὸ ἡ θύμησή
σου, ἃς τιμονεύῃ πάντα τὴ βαρυχειμωνιασμένη μου ζωὴ πρὸς τὴν
ἀνέφελην αἰθρία τοῦ Θεοῦ, ποὺ χιλιοευλογημένο ἃς εἶναι τὸ νο-
μά του...

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΘΝΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΜΕΝΟΣ

Συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου καταρτισθὲν «Πρόγραμμα τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», ὅπερ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» (φύλλον 1ης Ὀκτωβρίου), («ἡ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας κληρονομία, ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ, θὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς. Θὰ ἀποφευχθῇ ἡ νοθεΐα αὐτῆς, θὰ ἐπιβληθῇ ὁμοιομορφία ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ, καὶ ἐν γένει θὰ παταχθῇ πᾶσα ἐν τῷ ψάλλειν ἀσυδοσία»).

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δημοσιεύομεν τὸ κάτωθι σχετικὸν ἄρθρον τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας κ. Φωτίου Κόντογλου.

Δόξα σοι ὁ Θεὸς ποὺ ἀκούεται καὶ ἡ βυζαντινὴ ψαλμωδία στὴν Ἑλλάδα. Ναί, αὐτὸ τὸ παράδοξο πρᾶγμα εἶναι ἀληθινό! Γιατὶ πολλοὶ Ἕλληνες θέλουνε κάποια Ἑλλάδα, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ τίποτα ποὺ νᾶναι ἐλληνικό, σὰν τῇ σκορδαλιά, ποὺ φάγανε μιὰ φορὰ κάποιοι Ἑγγλέζοι, καὶ τῇ φάγανε ἀπὸ εὐγένεια, γιὰ νὰ μὴν προσβάλλουνε τοὺς Ἕλληνες ποὺ τὴν φτιάξανε· καὶ σὰν τοὺς ρωτῆσανε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Περικλέους «πῶς τοὺς φάνηκε», (γιατὶ γιὰ ὅλα τὰ δικά μας ρωτᾶμε τοὺς ξένους, γιὰ νὰ πάρουμε ἀπόφαση ἂν εἶνε ὁμορφο ἢ ἄσκημο τὸ κάθε τί), ὅταν λοιπὸν ρωτήσανε τοὺς Ἑγγλέζους ἂν τοὺς ἄρεσε, αὐτοὶ οἱ κακόμοιροι τοὺς ἀποκριθῆκανε: «Πολὺ ὠραία ἦτανε, μονάχα ἥτανε καλύτερη, ἂν δὲν εἶχε μέσα σκόρδο». Λοιπὸν, σκορδαλιά χωρὶς σκόρδο θέλανε οἱ δυστυχεῖς οἱ Ἑγγλέζοι, ποὺ κἀνκε τὸ στόμα τους, κι' Ἑλλάδα χωρὶς Ἑλληνικότητα θέλουνε κάμποσοι Ἕλληνες. Θέλουνε Ἑλλάδα νὰ ζῇ μὲ ξένη μουσικὴ, μὲ ξένη ζωγραφικὴ, μὲ ξένη λογοτεχνία, μὲ ξένες συνήθειες. Πολλὰ ἀπὸ τὰ πιδ ἀτίμητα πράγματα, ποὺ ἔκανε ἡ καταβασανισμένη καὶ θαυμαστὴ αὐτὴ φυλὴ, καὶ ποὺ τὰ ἔχει πληρωμένα μὲ ἀγωνίες, μὲ κατατρεγμούς, μὲ αἶμα πολὺ, πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ πνευματικὰ πράγματα, βρίσκονται ὑπὸ διωγμὸν σήμερα ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἕλληνες, καὶ μάλιστα ἐν ὀνόματι τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ, ἡ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ, εἶναι σὰν ληστὲς ἐπικηρυγμένοι ἀπὸ ἓνα σωστὸ ὠραιοπαθεῖς, ποὺ παριστάνουνε διαρκῶς τὸν κοσμοπολίτη. Μοῦ ἔτυχε πολλὰς φορὲς νὰ μιλήσω μὲ ἀνθρώπους σπουδασμένους καὶ «καλλιεργημένους» ὅπως λέγονται, καὶ ἐνῶ τοὺς ἔπιανε ἱερὸς ἐνθουσιασμὸς γιὰ τὸ Βυζάντιον καὶ τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ὅταν βρισκόντανε μπροστὰ στὰ ἔργα τὰ ἴδια, εἴτε ἀγιογραφίες ἦτανε, εἴτε ψαλμωδία, μονομιᾶς ἀλλάζανε ὁλότελα, κι' ὅχι μονάχα πάγωνε ὁ ἐνθουσιασμὸς τους, παρὰ καὶ κατακρί-

νκανε αὐτὰ τὰ ἔργα, σὰν νὰ λέγανε μέσα τους, (χωρὶς ὅμως νὰ τὸ ποῦνε μὲ τὸ στόμα): «Ἀλλιῶς φανταζόμαστε τὴν τέχνη αὐτή, κι' ἄλλιῶς εἶνε στ' ἀληθινά». Μερικοὶ δὲν κρατιοῦνται καὶ λένε ὅ,τι τοὺς κατέβη στὸ κεφάλι, κάποιοι θυμῶνουνε κι' ὅλας γιατί οἱ πρόγονοί μας βυζαντινοὶ δὲν κάνανε μαντόνες. «Ἀβε Μαρία», καὶ τὰ τοιαῦτα. Σὰ νὰ λένε: «Μᾶς κάνουνε ρεζίλι αὐτοὶ οἱ βυζαντινοί. Τοὺς θέλουμε προγόνους μας καὶ τοὺς τιμοῦμε, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ κάνουνε αὐτὰ ποὺ ἀρέσουν σ' ἐμᾶς». Ἐτυχε κάποιος τέτοιος αἰσθηματολόγος νὰ μοῦ πῇ: «ἀγαπητὲ φίλε, ἰδοὺ ἡ καθαρῶς βυζαντανὴ τέχνη», δείχνοντάς μου κάποιες ἀπὸ ἐκεῖνες τίς χαλκομανιές ποὺ ζωγραφίζονε σὲ πολλὰς ἐκκλησιὰς διάφοροι ἐπιγραφοποιοί, παίρνοντας γιὰ μοντέλλο κάποιο ξώφυλλο ἀπὸ περιοδικὸ μὲ μιὰ Παναγία τοῦ Μουρίλλο, ἢ μὲ κάποιον Χριστὸ τοῦ Κάρλο Ντόλτσι... Τὸ πιὸ βυζαντινὸ γιὰ δαῦτον, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ γίνη σὰν τρελλὸς ἀπὸ τὸ βυζαντινὸν κάλλος, ἦτανε ἓνα τερατούργημα μὲ λαδομπογιά, ποὺ παρίστανε τὸν Ἅγιο Γιώργη μὲ τὴν παντοπλία τοῦ Δὸν Κιχώτη, μὲ μουστάκια ἃ λὰ Βαλδουῖνο καὶ Ταγκρέδο, καβαλλικευμένον ἀπάνω σ' ἓνα ἄλογο ποὺ τῷχε παρμένο ἀπὸ τὸ Ναπολέοντα. Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ νεωτεριστὴς αὐτὸς ἁγιογράφος εἶχε βρῇ καθὼς φαίνεται σὲ κάποιο περιοδικὸ τυπωμένον ἓνα πίνακα τοῦ μπαρόν Γκρό, ὁ ὁποῖος παριστάνει τὸ Ναπολέοντα, ποὺ περνᾷ τίς Ἀλπεις καὶ τὸν δέρνει τὸ χιόνι. Μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀνεμοζάλη ἡ οὐρὰ τοῦ ἀλόγου ἀνεμοδέρνεται κι' εἶναι κολλημένη στὸ καπούλι, γιατί ὁ ἀγέρας φυσᾷ ἀπὸ πίσω. Λοιπὸν ὁ «εὐφυὴς οὗτος καλλιτέχνης» πῆρε τάδε κουάλε αὐτὸ τὸ ἄλογο κατέβασε τὸ Ναπολέοντα (χάρης εἰς τὴν μαγικὴν ράβδον τῆς τέχνης ποὺ τὴ φοβᾶται κι' ὁ Ναπολέοντας), κι' ἀνέβασε τὸν Ἅγιο Γιώργη - Γοδεφρείδο - Δὸν Κιχώτη, πρὸς ἑξῆλλον ἐνθουσιασμὸν τοῦ βυζαντινολόγου Ἑλληνος ποὺ μοῦ τὸ ἔδειχνε «ὡς θαυμάσιον βυζαντινὸν πρότυπον».

Καὶ μάλιστα ὁ νεωτεριστὴς ἁγιογράφος, ἐπειδὴ πῆρε ἀπὸ ἄλλου τὸν καβαλλάρη κι' ἀπὸ ἄλλου τὸ ἄλογο, δὲν πρόσεξε· καὶ ἐνῶ τὸ ἄλογο τὸ δέρνει ἡ φουρτοῦνα τῶν Ἀλπεων καὶ ἡ οὐρὰ του πάει νὰ ξεριζωθῇ τραβῶντας κατὰ τὸν νοτιά, ὁ μανδύας τοῦ καβαλλάρη ἀναδιπλώνεται ἀπαλὰ ἀπὸ ἄλλην αὔραν, ποὺ φυσᾷ ἀπὸ κεῖ ποὺ κυττάζει τὸ ἄλογο, καὶ πηγαίνει κατὰ τὸ βοριά. Τὸ φόντο παριστάνει μιὰ λίμνη τῆς Φινλανδίας, γυαλιστερὴ σὰν καθρέφτης, μὲ ὠραία ρεφλεδάκια.

Ναί, μὲ τέτοιες λεμονόφλουδες θρέφονται πνευματικὰ πολλοὶ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα «ἐκ τῶν διανοουμένων». Τὸ τί μαθήματα ἔχω ἀκούσει περὶ τοῦ πῶς εἶναι, καὶ (πρὸ πάντων) πῶς π ρ έ π ε ι νὰ εἶναι ἡ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ ἀπὸ κάτι τέτοιους, νὰ

τὸ πῶ, δὲν θὰ τὰ πιστέψῃ κανέννας. Πολλὲς ἀμαρτίες ἔχω σβύσει ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου μὲ τὴν ὑπομονή, ποὺ τὰ ἀκούγω, ποὺ οὔτε οἱ ἀσκητὲς τῆς Νιτρίας δὲν τὴν εἶχανε. Κ' οἱ τέτοιες ἔχουνε τόση ἐπιπολαιότητα, ποὺ ὅ,τι νὰ πῆς, σὰ νὰ μὴ τοὺς εἶπες τίποτα. Αὐτοὶ θέλουνε σώνει καὶ καλὰ νὰ εἶνε ἡ τέχνη κατὰ τὴν ξερὴ καρδιά τους.

Μὲ τὴ βυζαντινὴ μουσικὴ, ἀκόμα χειρότερα: «Βάρβαρη, ἀσιατικὴ, χύτρα κοχλάζουσα, ἀμανέδες, ρινόφωνη κλπ.». Ἱερὰ ἀγανάκτησις! Ἐν τῷ μεταξὺ κάθε τι ἐκπορευόμενον ἀπὸ τὴν Εὐρώπην «τάχα» (γιατὶ ἔχουνε κάνει μέσα στὸ μυαλό τους καὶ μιὰ Εὐρώπην κατὰ τὸ κέφι τους), εἶνε θεσπέσιον. Τὸ «Κύριε ἐλέησον», κατὰ τὸ «Κύματα γαλανὰ», ὁ ἀπόστολος μὲ τὰ σκέρ-τσα ἐπιθεωρήσεως, τὸ τροπάρι τῆς Κασσιανῆς ἐν εἶδει «σκέτες», ἰδοὺ οἱ «καθ' αὐτὸ» προγονικοὶ ἡμῶν θησαυροί, ἀθάνατοι, σύμφωνοι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, κύριε! Κάτι ψευδοτραγουδάκια, κάτι γκαρίσματα θεατρικά, εἶνε «τὰ καθ' αὐτὸ βυζαντινὰ». Ὁ Ἅγιος Γιώργης μὲ τὴν πανοπλία τοῦ Γοδεφρείδου καὶ μὲ τᾶλογο τοῦ Ναπολέοντα, τέτοια ψαλμωδία πρέπει ν' ἀκούγῃ. Ὅλα «ἀσορτί»!

Αὐτὰ εἶνε τὰ χάλια μας. Αὐτὸς ὁ καλπασμός μας εἰς τὴν λεωφόρον τῆς προόδου. «Ἔτσι συγχρονιζόμεθα, χωρὶς νὰ παύσωμε νὰ κρατῶμεν τὴν δᾶδα τοῦ ἀθανάτου ἐλληνικοῦ πνεύματος». Νὰ κλάψουμε ἢ νὰ γελάσουμε; Ποῦ καταντήσαμε! Ἐμεῖς ἀσχολούμεθα μὲ τὸν Προύστ, μὲ τὸν Ντεπουσύ, μὲ τὸν Πικασσό. Καὶ στὸ μεταξὺ δίνουμε τέτοιες τσουκνῆθρες νὰ φάγῃ ὁ λαὸς μας, αὐτὸς ὁ λαὸς ποὺ θράφηκε μὲ τὰ πιὸ ἐξάίσια πνευματικὰ ἄνθη. Φαίνεται πὼς καὶ τὰ ἔθνη χάνουνε τὰ λογικὰ τους, ὅπως κι' οἱ ἄνθρωποι. Αὐτὸ πάθαμε κ' ἔμεῖς, καὶ πετᾶμε διαμάντια, γιὰ νὰ στολισθοῦμε μὲ χάντρες, ποὺ βάζουνε στᾶλογα. Αὐτὸ ποὺ γίνεται μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ μας εἶνε μιὰ προδοσία πνευματικὴ καταπάνω στὸ ἔθνος μας, καὶ δὲν καταλαβαίνουμε. Τόσα καὶ τόσα τὰ ἔχουμε γιὰ ἐθνικὰ κειμήλια, καὶ χαλᾶμε τὸν κόσμον μήπως τὰ χάσουμε. Τὴν παράδοσή μας ὅμως, ποῦναι τὸ θεμέλιό μας κι' ἡ ρίζα μας, δὲν τὴ λογαριάζουμε γιὰ τίποτα, μάλιστα σὰν τὴν ἔχουμε σὲ ντροπὴ μας. Χαλάσαμε τὸν κόσμον μὲ τὴ γλῶσσα, τὴν τύχην καὶ δὲν γράφουμε στὴν καθαρεύουσα, καὶ γιὰ τὴ μουσικὴ τῆς ἐκκλησίας μας κάναμε καὶ κάνουμε ὅ,τι μπορούμε γιὰ νὰ τὴν ἐξοντώσουμε, νὰ τὴ σβύσουμε, νὰ τὴν ξεχάσουμε, γιὰ νὰ βάλουμε στὴ θέσιν της κάτι ἀνάλατα ἰταλικά τραγούδια. Κρίμα στὴν ὀρθοδοξίαν! Κι' αὕτη τὴν ἀπίστευτη στραβομάρα μας καταπιανόμαστε νὰ τὴ δικαιολογήσουμε μὲ κάποιες θεωρίες, ποὺ εἶναι «ἐνδελεχεῖς καὶ ἐμπεριστατωμέναι» σὰν τὲς θεωρίες τοῦ βυζαν-

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 20 Ὀκτωβρίου (᾿Αγ. Ἀρτεμίου)

(Β' Κορινθ. ια' 31 - ιβ' 9)

«Υπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι» (ιβ' στ' λ. 5)

[Γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο θὰ καυχηθῶ]

Θούριο προτροπῆς, διθύραμβος δόξης καὶ παιὰν καυχήσεως εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὰ ὅσα ἀναφέρει ὁ θεῖος Παῦλος στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα. Τὰ λόγια του ἔχουν τόνους τόσο ἰσχυροῦς, τὸ μήνυμά τους εἶναι τόσο βέβαιο κι' ἡ χαρὰ πὺ τὰ ξεχειλίζει τόσο συναρπαστικῇ, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν ἐπενεργήσουν ἀκόμα καὶ στὴν πιὸ ἀποκαμωμένη χριστιανικῇ ψυχῇ.

Μονάχα ὅποιος λιποθύμησε ψυχικὰ ὀλότελα ἢ, ἀκόμα χειρότερα, πορώθηκε πιά κι' εἶναι κωφὸς καὶ τυφλός, θὰ μείνῃ ἀδιάφορος μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀποστολικῇ σελίδα καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς ἤχους.

Τί νὰ κάνῃ ἐδῶ ὁ Παῦλος; Τί ἄλλο παρὰ νὰ πλέκῃ τὸν ὕμνο τῶν θλίψεων, ὕμνο ἀγάπης, ἀναγνωρίσεως, εὐγνωμοσύνης. Γιατὶ σ' αὐτὲς καὶ μονάχα σ' αὐτὲς κρύβεται ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ, ἡ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ μᾶς διαμνησθὲν νὰ μὴ τίς ἀποστραφοῦμε ἀλλὰ νὰ τίς ἀγκαλιάσουμε, νὰ τίς κρατήσουμε σὰν τὸ πολυτιμώτερο δῶρο, νὰ μείνουμε σ' αὐτὲς. Κάθε προσπάθεια νὰ ξεφύγῃ κανεὶς, ν' ἀποσπασθῇ, νὰ δραπετεύσῃ ἀπ' αὐτὲς, εἶναι ἀπώλεια τοῦ Χριστοῦ.

«Ἦδιστα οὖν καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου», ἀναφωνεῖ ὁ ἀπόστολος. Μ' εὐκολία, μὲ ἡδονή, μὲ ἀπόλαυσι καυχῶμαι καὶ

τινολάτρου, πὺ μοῦ ἔκανε μάθημα ἀπάνω στὸν ἅη Γιώργη, πὺ καβάλλησε τ' ἄλλογο τοῦ Ναπολέοντα.

Θεέ μου! Τόσο μπορεῖ νὰ ξεπέσῃ ἓνας λαός, πὺ στάθηκε ἡ γωνιακὴ πέτρα τοῦ Χριστιανισμοῦ! Καὶ πὺ καὶ στὴ σκλαβιά του ἀκόμα ἔκανε πνευματικὰ ἀριστουργήματα, ἐνῶ τώρα μέρα μὲ τὴ μέρα χάνει τὸν χαρακτῆρα του, ἐν ὀνόματι τάχα τῆς προόδου καὶ τῆς ἐξελίξεως! Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἀληθινὰ σὰν τὸν ἀπερίσχεφτο τὸν Ἡσαῦ, πὺ πούλησε τὴν πατρογονικὴ κληρονομία του γιὰ ἓνα πιάτο φακὴ, καὶ κείνη νερόβραστη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

βροντοφωνάζω στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ὅτι τὰ ὅσα ὑποφέρω σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμος, εἶναι γιὰ μένα θησαυρὸς ἀνεκτίμητος, ἔρως μοναδικός.

Γιατί; Διότι γιὰ τὸν Παῦλο οἱ θλίψεις δὲν ἦταν ἀπλῶς ἓνα ἀναγκαῖο κακόν. Δὲν ἦταν ἀπλῶς ὁ κόπος καὶ τὸ αἷμα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ περάσῃ ὥστε νὰ φθάσῃ στὸ ἐνδοξο τέρμα, στὸν στέφανο, ποὺ τοῦ ἐπεφύλασσε ὁ ἀθλοθέτης Ἰησοῦς. Ὁ Παῦλος δὲν ἦταν ἀγνώμων ἀπέναντι τῶν θλίψεων, αὐτῶν τῶν θεραπεινίδων, ποὺ καλλώπιζαν τὴν ψυχὴ του γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Δὲν ἦταν τυφλός, γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ ὅτι μέσα σ' αὐτὲς ὑπῆρχε ὀχι μονάχα ὁ τρόπος γιὰ νὰ κερδίσῃ τὸν παράδεισο, ἀλλὰ κι' ὁ ἴδιος ὁ πολυαγαπημένος του Κύριος. Γι' αὐτὸ καὶ «περιβαλλόταν—λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος—τίς ἀλυσίδες σὰν διάδημα». Ἐβλεπε τοὺς σιδερένιους τοὺς κρίκους σὰν τὰ ἴδια τὰ ἀμάραντα κι' ἀνάλαφρα ἄνθη, μὲ τὰ ὁποῖα τοῦ ἔπλεκε στὸν οὐρανὸ ὁ Χριστὸς τὸν στέφανο τῆς δόξης.

Κανεῖς δὲν ὑπέφερε τόσες θλίψεις καὶ τόσο βαρεῖες, κανεῖς δὲν βρέθηκε σὲ τόσες ἀδυναμίες κι' ἀσθένειες, ὅσον ὁ Παῦλος. Αὐτός, ὁ πρωταθλητὴς τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ κατέρριψε ὅλες τίς ἐπιδόσεις καὶ μένει ἀκόμῃ ἀφθαστος σὲ ὅλα τὰ πεδία τῶν ἀρετῶν, ἤξερε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τί σημαίνει θλιψὶς γιὰ χάρι τοῦ Χριστοῦ, τί κοστίζουν «τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ».

Ἀλλὰ γνώριζε ἐπίσης καὶ πόσο μικρὸ εἶναι τὸ βάρος τους—τὸ τόσο φοβερό, ὅπως φαίνεται στὴν ἀνθρώπινη φύσι—, ὅταν αὐτὸ τὸ βάρος συγκριθῇ μὲ τὸ αἰώνιο βάρος δόξης καὶ χαρᾶς, ποὺ ἀναμένει τὸν Χριστιανὸ μετὰ τὴ νίκη καὶ τὸ ὅποιο ὁ Χριστιανὸς προγεύεται σὲ ἀρκετὸ βαθμὸ κι' ἐδῶ στὴ γῆ. Γι' αὐτὸ κι' ἔγραφε: «Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρόν τῆς θλιψέως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν».

Τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ποὺ ἀκούσαμε, παρέχει μέσα σὲ μιὰ ὥραία ἀντίθεσι αὐτὸ τὸ μέτρο συγκρίσεως. Δυὸ ἀντίθετα γεγονότα, ποὺ ἀναφέρει ἡ περικοπὴ, τὸ δείχνουν τρανότατα.

Ὁ Παῦλος εἶχε πάει στὴ Δαμασκό, γιὰ νὰ τὴν κυριεύσῃ. Ἦταν ἡ πόλις, ποὺ τὸν εἶχε δεχθῇ μετανοημένο καὶ φωτισμένο ἄλλοτε, ὅταν μπροστὰ στὴν καστρόπορτά της, κάτω ἀπὸ τὴ θεία ἑλλαμψὶ καὶ τὰ πλήγματα τῆς φωνῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ διώκτης εἶχε μεταβληθῇ ἀκαριαῶς σὲ ἔνθερο μέλος τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ τώρα, ἀρχιστράτηγος τῆς Χάριτος, βρισκόταν ἐκεῖ μὲ τὴ φιλοδοξίαν νὰ ἀρπάξῃ ὁλόκληρην τὴ Δαμασκὸ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Διαβόλου καὶ νὰ τὴν προσφέρῃ στὸν βασιλεῖα Χριστοῦ.

Ὁ πόθος του, ὅμως, δὲν πραγματοποιήθηκε. Οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους τὸν κατέβαλαν, οἱ ἀρχεῖς τῆς πόλεως τὸν κατεδίωξαν.

Κι' ἡττημένος, μὲ τὴν καρδιὰ σπαραγμένη, ἀναγκάζεται σὲ φυγή. Ντροπιασμένον, μέσα σὲ ἓνα κοφίνι, οἱ πιστοὶ τὸν κατεβάζουν νύχτα ἀπὸ τὰ τείχη τῆς ἁπαρτῆς πόλεως.

Εἶναι μιὰ θλίψις μεγάλη, ποὺ τὴ χαρακτηρίζει μιὰ συμβολικὴ πτώσις. Ὁ Παῦλος εἶχε βάλει ἓνα ὑψηλὴ σκοπὸ. Καὶ δὲν τὸν ἔφθασε. Κι' ἔπεσε. Τὸν κατέβασαν ἄπρακτο, ἀνήμερο ἀπὸ τὰ τείχη οἱ φίλοι του. Ἔπεσε ἔτσι ἀπὸ ὕψος πέντε, δέκα μέτρων.

Ἀλλὰ ἀκοῦστε τώρα ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὴ συνέχεια. Ὑστερα ἀπὸ τὴ μνημόνευσι αὐτοῦ τοῦ λυπηροῦ γεγονότος, ὁ ἀπόστολος ἔρχεται εὐθὺς σ' ἓνα ἄλλο. «Οἶδα ἄνθρωπον πρὸ ἐτῶν δέκα τεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα — ὁ Θεὸς οἶδεν — ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ».

Πρόκειται γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Ὁ ἴδιος, ποὺ ἔπεσε ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Δαμασκοῦ, ἀνεγκύεται, ὑψώνεται ὡς τὸν τρίτο οὐρανὸ, ὡς τὴν καρδιὰ τοῦ παραδείσου, ἐνῶ ἀκόμα φορεῖ τὸν πηλὸ τῆς ἀνθρώπινης σάρκα, ἐνῶ ἀκόμα ἀγωνίζεται καὶ προσκίπτει σὲ τόσες θλίψεις ἐδῶ κάτω. Κι' ἀκούει ἐκεῖ λόγια καὶ βλέπει πράγματα, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσουν σ' ἀνθρώπινη ἀκοὴ κι' ὄρασι.

Ἔπεσε ἀπὸ λίγα μέτρα. Ὑψώθηκε σὲ ἀμέτρητο ὕψος. Ἡ πτώσις του στάθηκε τὸ μέτρο τῶν θλίψεων. Ἡ ἀνάσυρσίς του στὸν πόλο τοῦ ἄνω κόσμου εἶναι τὸ μέτρο τῆς δόξης καὶ τῆς μακαριότητος, ποὺ ἐπιφυλάσσει ὁ Χριστὸς σὲ ὅσους ὑποφέρουν γι' αὐτόν.

Πῶς, λοιπόν, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ βρῇ ἀπήχησι αὐτὴ ἡ πληροφορία, ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν μεγάλο ἀγωνιστὴ Παῦλο; Ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔφθασε ὡς τὸν βυθὸ τῶν θλίψεων κι' ὡς τὸ ἀκρότατο ὕψος τοῦ οὐρανοῦ; Ἐνα τίποτε σχεδὸν — μᾶς πληροφορεῖ — εἶναι κι' ἡ πιὸ μεγάλη θλίψις σ' αὐτόν τὸν κόσμον, ὅταν παραβληθῇ μὲ τὸ σύμπαν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. Τί εἶναι τὰ πέντε καὶ τὰ δέκα μέτρα μιᾶς πτώσεως σὲ σύγκρισι μὲ τὸ ὕψος, ποὺ χωρίζει τὴ γῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τοῦ οὐρανοῦ;

Σαλπίζει ἔγερσι, προσφέρει θάρρος, δίνει οἶστρο τὸ μήνυμα τοῦ Παύλου. Ἄς μὴ μείνουμε, λοιπόν, γονατισμένοι, λιπόψυχοι καταμεσῆς τοῦ σταδίου. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀποστόλου σφίγγουν τοὺς ἄρμους τῆς ψυχῆς καὶ τὴν κεντρίζουν, γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴ σταδιοδρομίαν ποὺ ἀνέλαβε, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ ἀλειπτῆριον τοῦ βαπτίσματος.

Δὲν καλούμαστε ὅλοι νὰ καταρρίψουμε τίς μεγάλες ἐπιδόσεις. Καλούμαστε ἀπλῶς νὰ τρέξουμε στὸν ἀπροκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ὅχι μὲ φόβο στὶς θλίψεις, ἀλλὰ μ' ἀγάπην σ' αὐτές, γιὰτὶ μονάχα αὐτὲς μᾶς δίνουν τὸν Χριστό.

Καλούμαστε ἀπλῶς — κι' αὕτῃ εἶναι ἡ νίκη — νὰ βρεθοῦμε μέσα στὴν οὐρὰ τοῦ μυστηριώδους κομήτη, ποὺ μὲ λαμπρὴ κε-

φαλή τὸν Χριστὸ καὶ φωτεινὰ μόρια τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς πιστοὺς, βγαίνει ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀπωλείας καὶ χάνεται στὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ.

Ἄς μὴ μείνῃ, ἀδελφοί, κανεὶς πίσω σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε νὰ ἀποκοπῇ. Ἀγαπῶντας τίς θλίψεις, ἀγωνιζόμενοι μέσα σ' αὐτές, ἅς ἀνήκουμε ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ἔστω καὶ στὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ νοητοῦ κομήτη, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἀμήν.

Κυριακὴ 27 Ὀκτωβρίου (Κ' Λουκᾶ)

(Γαλάτ. α' 11-19)

«... Ἡκούσατε... ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον
τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Στίχ. 13)

[... Ἐχετε ἀκουστὰ πὼς ὑπερβολικὰ
κατέτρεχα τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ]

Καὶ ποιός, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, δὲν τὸ εἶχε ἀκουστὰ καὶ δὲν τὸ γινώριζε; Καὶ ποιά πιστὴ ψυχὴ, μέσα στὴν Ἐκκλησίαν, δὲν δόξαζε τὸν Κύριο καὶ δὲν ἱλιγγιοῦσε γεμάτῃ θαυμασμῷ κι' ἀγαλλίασι μπροστὰ σ' ἐκεῖνο τὸ τεράστιο, κατόρθωμα τῆς θείας χάριτος;

Ὁ Παῦλος, ὁ ἄφθαστος διασκελιστὴς στὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν, ὁ κορυφαῖος ἀπόστολος, ὁ οὐρανομήκης ἀναζητητὴς καὶ πραγματοποῖος τῆς τελειότητος, εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τοῦ κακοῦ γιὰ νὰ φτάσῃ ἐκεῖ ὅπου ἦταν φτασμένος.

Δὲν τὸ ἐκρυβε, ἀλλὰ τὸ διετυμπάνιζε σὲ κάθε εὐκαιρία μ' εὐγνωμοσύνη, σὰν τὴν πιὸ δυνατὴ ἀπόδειξι τῆς σοφίας, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ—, αὐτὸ τὸ προηγούμενο.

Ἐγὼ —φώναζε στοὺς χριστιανούς καὶ σ' ἐκείνους πού πάσχιζε νὰ ἐλκύσῃ στὴ σωτηρίαν— ἤμουν πρῶτα μεγάλος διώκτης τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἀνῆκα ἀπλῶς στοὺς δυσπίστους ἢ τοὺς ἀδιὰφόρους. Ἦμουν ἐχθρὸς λυσσώδης τοῦ Εὐαγγελίου, πού τώρα κηρύσσω, ἀντίμαχος τοῦ Ἰησοῦ, γιὰ τὸν ὁποῖον τώρα καταβάλλω τόσους κόπους, διατρέχω τόσους κινδύνους, ὑπομένω τόσες θλίψεις, στερήσεις καὶ δοκιμασίες. Ἡ χάρις τοῦ μ' ἔκαμε ὅ,τι ἔγινε. Αὐτὴ ἀναποδογύρισε τὸ μῖσος μου σὲ ἀγάπην, τὴν ἐνεργητικότητά μου ὡς διώκτη σὲ ἐνεργητικότητα ἀποστόλου, τὸ παραπάτημά μου στὰ σκοτάδια σὲ ἀνάβασιν στὶς κορυφές τοῦ θείου φωτός.

Σᾶς ὑπενθυμίζω ἓνα πρᾶγμα, πού πρέπει νὰ τὸ βάλετε στὴν καρδιά σας ὅλοι ὅσοι δεινὰ χειμάζεστε ἀπὸ τίς ἐφόδους τῆς ἁμαρτίας, ὅλοι ὅσοι βαδίζετε μέσα σὲ νιφάδες πειρασμῶν. Καὶ τὸ θυμίζω καὶ σὲ σᾶς πού ἀκοῦτε τώρα ἀπὸ τὸ στόμα μου τὸ Εὐαγγέλιο καὶ βλέπετε κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ πόσα μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεὸ εἴχατε

φτάσει. Ποιὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ τυπώσω στὴν καρδιά σας; Τὴν ἀλήθεια, τὸ γεγονός ὅτι ὅπου πλεονάζει ἡ ἁμαρτία, ἐκεῖ ξεχειλίζει ἡ χάρις.

Εἶναι τόσο φιλότιμη ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ὅλα εἶναι ἐναντίον της, ἀρέσκειται νὰ φανερώνη τὴ δύναμίν της, τὴν ἐπιμονή της, τὴν ἀήττητη ὁρμή της. "Ὅπου ἡ πτώσις εἶναι μεγάλη, ἐκεῖ τὸ σῆκωμα ἀποδείχεται πρὸ θαυμαστό. "Ὅπου πλεονάζει ἡ ἐνοχή, ἐκεῖ παρουσιάζεται περίσσια καὶ πέρα ἀπὸ ὅλα τὰ ὅρια ἡ ἀπολύτρωσις. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ βρέθηκε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, βρίσκεται ξαφνικὰ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἁμαρτία ἔχει δυὸ ἐξώθυρες. Τὴ μιὰ μπροστά, ἀπ' ὅπου βγαίνουν εὐκόλα πολλὰς ψυχὰς σὲ ὑπάντησιν τοῦ Χριστοῦ, γιὰτὶ δὲν ἔχουν προχωρήσει πολὺ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ δὲν τίς χωρίζουν παρὰ λίγα βήματα γιὰ νὰ φτάσουν αὐτὴ τὴν πόρτα. Γιὰ κάποιες ἄλλες ψυχὰς, ὅμως, πολὺ ἀμαρτωλές, ποὺ προχωροῦν διαρκῶς στὰ βάθη τοῦ κακοῦ, νομίζοντας πὼς ἔτσι ξεμακραίνουν ἀνεπανόρθωτα ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀποκαλύπτεται συχνὰ πὼς ὁ οὐρανὸς ὑπάρχει κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, γιὰτὶ κι' ἀπὸ ἀπέναντι βρίσκεται μιὰ ἄλλη ἐξώθυρα πρὸς τὴ σωτηρία.

Εἶσαι βαρηνμένος, λέγει ὁ Παῦλος, μὲ θανάσιμα φταιξίματα; Μὴν ἀπελπίζεσαι. Βρίσκεσαι πολὺ πρὸ κοντὰ στὸν Σωτῆρα ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν ἔπραξαν ὅσα ἀνομήματα ἔπραξες ἐσύ. Πάρε παράδειγμα ἐμένα, ποὺ ἐδίωξα τὴν Ἐκκλησίαν ὅσο κανεὶς ἄλλος, «πνέοντας ἐναντίον τῆς ἀπειλῆ καὶ φόνο». Πάρε παράδειγμα τὸν τελώνη, τὴν πόρνη καὶ τὸ ληστή, τὸν Αὐγουστῖνο, τὴ Μαρία τὴν Αἰγυπτία καὶ τόσους ἄλλους ἁγίους, ποὺ βρίσκονταν βουτηγμένοι στὴν ἁμαρτία ὡς τὸ λαίμω καὶ βυθίσθηκαν ἔπειτα στὸ ξεχείλισμα τῆς Χάριτος.

Δὲν τὸ λέγει αὐτὸ ρητὰ κι' ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς;

Δὲν ἤρθα, λέγει, παρὰ γιὰ τοὺς αἰχμαλώτους τῆς ἁμαρτίας, γιὰ τοὺς δεσμίους τοῦ Διαβόλου. ἤρθα νὰ τοὺς ἐλευθερώσω, θραύοντας τίς ἀλυσίδες τους, ἀρπάζοντάς τους ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ κακοῦ.

Ὑπάρχουν ψυχὰς ποὺ δὲν ἔχουν μεγάλες πιθανότητες νὰ σωθοῦν. Εἶναι ἐκεῖνες, ποὺ ἀφήνονται νὰ πνιγοῦν στὰ ρηχὰ τῆς ἁμαρτίας, οἱ ψυχὰς οἱ χλιαρές.

Καὶ σ' αὐτὰς λέγω, στὴν Ἀποκάλυψίν μου: ἐπειδὴ δὲν εἴστε οὔτε ψυχρὰς οὔτε θερμὰς, θὰ σᾶς ἐμέσω ἀπὸ τὸ στόμα μου. Ἐνῶ ἀπεναντίας, ὅσοι δοκίμασαν βαθεῖα τὴν ἁμαρτία, ὅσοι ὑπέφεραν πολὺ μέσα σ' αὐτή, εἶναι προετοιμασμένοι νὰ μὲ νοιώσουν, νὰ μὲ ποθήσουν, νὰ μὲ ἀναζητήσουν. Αὐτοὶ εἶναι ὁ γλυκὺς στόχος τῆς ἀγάπης μου, οἱ ὑποψήφιοι μεγάλοι ἅγιοί μου, τὰ ἀκριβὰ λάφυρά μου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεο. Δημήτριον Ζαχαριουδάκην, Νίβρητον Ἡρακλείου Κρήτης. Σὰς ἀπαντήσαμεν δι' ἐπιστολῆς. Ἐλπίζομεν ἤδη νὰ τὴν ἔχῃτε λάβει. Ἐὰν θέλετε συμπληρωματικὰς πληροφορίας γράψατέ μας ἐκ νέου.—**Αίδεο.** Ἰωάννην Τσελεπιδὴν, Χωριστὴν Δράμας. Εἰς μᾶς ὑποχρεωμένοι νὰ διαφωνήσωμεν ὡς πρὸς τὸ «συμπέρασμα» τῆς ἐπιστολῆς σας. Τὸ Ἡμερολόγιο «Φαράλεκα», ἀποτελεῖ τὸ ἐπίσημον «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον», ὡς ἀναγράφει ἡ ὑπ' ἀρ. 879/27 Αὐγούστου 1956 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος. Τοῦτο ἐκδίδεται ἀπὸ τοῦ 1954 καὶ ἐξῆς ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπομένως δὲν εἶναι ἔργον τοῦ «κάθε ἐκδότου», ἀλλ' ἔχει ἐπίσημον καὶ ὑπεύθυνον προέλευσιν. Διὰ τὰ ἄλλα παρεμφερῆ βοηθήματα καλὸν εἶναι νὰ ἀναγνώσκει τὴν ἀνωτέρω ἐγκύκλιον τῆς Ἱ. Συνόδου. Δημοσιεύεται εἰς τὴν 1ην σελίδα τοῦ «Ἡμερολογίου».—**Αίδεο.** «Δ. Μ. Ὑπαιθρον». Ἐχομεν γράψει ἐπανειλημμένως ὅτι εἰς ἀνυπογράφους ἐπιστολάς δὲν ἀπαντῶμεν. Ἐὰν δὲν θέλετε νὰ ἀναγραφῇ τὸ ὄνομά σας εἰς τὸν «Ἐφημέριον», ἡμπορεῖτε νὰ μᾶς τὸ γράψετε. Ἐμεῖς τότε θὰ διαφυλάξωμεν τὴν ἀνωνυμίαν σας.—**Αίδεο.** Ἀθανάσιον Χαλκιᾶν, Στανὸν Χαλκιδικῆς. Μηναιὰ ἐκδόσεως Ἰωάννου Νικολαΐδου δὲν ὑπάρχουν. Ἐὰν ἐπιθυμεῖτε ἄλλην ἐκδοσιν γράψατε εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰαίου 1, Ἀθήναι.—**Αίδεο.** Δημήτριον Οἰκονόμου, Ἱ. Ναὸν Μεταμορφώσεως Βόλου. Διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους θερμῶς σὰς εὐχαριστοῦμεν. Αἱ σκέψεις σας εἶναι πρᾶγματι ὀρθαί. Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀποριῶν, σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι συντόμως θὰ καθιερωθῇ εἰδικὴ στήλη εἰς τὸν «Ἐφημέριον». Ὅπως ἔχετε παρατηρήσει κατ' ἔτος δημοσιεύεται ἀνεξάρτητος σειρὰ κηρυγμάτων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐδημοσιεύθη σειρὰ Εὐαγγελικῶν Κηρυγμάτων κατὰ δὲ τὸ τρ. ἔτος δημοσιεύομεν σειρὰν ἀποστολικῶν ποιούτων. Διὰ τὰ τεύχη τοῦ «Ἐφημερίου» θὰ προσπαθῶμεν νὰ σὰς τακτοποιήσωμεν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν «Θεολογίαν» θὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν βεβαίωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας, ὅτι εἰσθε πτυχιούχος. Εὐθὺς ὡς λάβομεν τὴν ἀνωτέρω βεβαίωσιν θὰ σὰς ἐγγράψωμεν. Ἐπιταγὴ σας ἐλήφθη.—**Αίδεο.** Παπαγεώργιον Πεχλιβανίδην, Σωτήραν. Σὰς συγχαίρομεν διὰ τὰς πλήρεις ἱεροπρεπείας καὶ ὑψηλοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος παρατηρήσεις σας. Ὁ «Ἐφημέριος» κατ' ἐπανάληψιν ἔχει ἀσχοληθῇ μὲ τὰ θέ-

Αὐτὰ λέγουν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ Χριστὸς κι' ἡ τρανὴ ἡχώ του, ὁ Παῦλος, σ' ὅσους ἀμάρτησαν πολὺ. Εἶθε νὰ φτάσῃ αὐτὴ ἡ φωνὴ στὴν καρδιά τους. Κι' εἶθε νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ σ' αὐτοὺς τὸ θαυμάσιο γεγονός, ποὺ ὁ Παῦλος βεβαιώνει μὲ τὴ δική του περίπτωσι καὶ μ' ἐκεῖνα τὰ ἐξάίσια λόγια του, ποὺ ἀναφέραμε πρὶν: Ὅπου πλεόνασε ἡ ἁμαρτία, ἐκεῖ ὑπερεπερίσσευσεν ἡ Χάρις. Ἀμήν.
ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ματα τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν. Προχέειρας σὰς παραπέμπωμεν εἰς τὸ διαφωτιστικώτατον ἄρθρον τοῦ ἱεροκήρυκος Ἀρχιμ. Π. Χριστοδουλιᾶ, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν τόμον τοῦ παρ. ἔτους (1956) σ. 115.—**Αἰδес. Κωνσταντῖνον Ξένον, Λοῦχα Ζακύνθου.** Εὐχαρίστως σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι τὸ δάνειόν σας ἐνεκρίθη. Ἐλπίζομεν ἐντός τῶν προσεχῶν ἡμερῶν νὰ λάβετε σχετικὴν εἰδοποίησιν. Τὸ ἐγκριθὲν ποσὸν θὰ τὸ λάβετε μέσῳ τῆς 'Ι. Μητροπόλεώς σας.—**Αἰδес. Ἰωάννην Σιδηρουργόν, Ὑδροῦσαν Σάμου.** Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον εἶχομεν ἀναγγεῖλαι τὴν ἀπονομὴν τῆς συντάξεώς σας. Θὰ λάβετε 768 δραχμὰς μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1957. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἔχει ὑπολογισθῇ καὶ ἡ τελευταία αὐξήσις. Ἐφ' ἀπαξ θὰ λάβετε 3070 δραχμὰς. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὀφείλετε δι' ἀσφάλιστρα δεχ. 2467. Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ κρατηθῇ ἀπὸ τὸ ἐφ' ἀπαξ. Εἰς τὴν τελευταίαν σας ἐπιστολὴν γράφατε ὅτι ἡ σύνταξις σας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνέρχεται εἰς 918 δραχμὰς. Τοιαύτη σύνταξις παρέχεται εἰς τοὺς ἔχοντας ὄχι 35ετῇ ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ 35ετῇ συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Δηλ. εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. (1930) καταβάλλουν ἀσφάλιστρα καὶ οἱ ὅποιοι ἐπὶ πλέον ἔχουν ἐξαγοράσει καὶ τὰ ὑπολοίπομα 8 ἐτη. Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν δὲν ὑπάρχουν πρὸς τὸ παρὸν ἐφημέριοι. Ἐσεῖς ἀνήκετε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐξερχομένων μετὰ 27 ἐτῶν συμμετοχῇ. Ἀναγνώσατε προσεκτικῶς τὴν σελίδα 451 τοῦ «Ἐφημερίου».—**Αἰδес. Στυλ. Σπυράκη, Ἀσὴ Γωνιὰν Ἀποκορώνου Κρήτης.** Ἡ αἰτήσις σας ἐνεκρίθη κατ' ἀρχήν, χωρὶς βεβαίως τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι θὰ ἐγκριθῇ τελικῶς. Τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς πληρότητος τῶν δικαιολογητικῶν σας καὶ ἐκ τῆς υπάρξεως τῶν ἀπαραιτῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν χορήγησιν τοῦ δανείου.—**Αἰδес. Ἀντώνιον Βελούδην, Ἀγκιστριον.** Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον σὰς ἀπαντήσαμεν σχετικῶς.—**Αἰδес. Π. Μιχαηλίδην, Βελανίδια Λακωνίας.** Πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἀσφαλίζονται καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτοῦ καὶ τῶν 'Ι. Μητροπόλεων, ἐπομένως δὲν εἶναι περίεργον ὅτι ὑπάρχουν ἡσφαλισμένοι γεννηθέντες κατὰ τὰ ἔτη 1931-1935. Ἄλλωτὲς ὑπάρχουν ἱερομόναχοι μικρᾶς ἡλικίας εἰς τοὺς ὁποίους ἔχουν ἀνατεθῇ προσωρινῶς καθήκοντα ἐφημερίων. Ἡ «σύνταξις λόγῳ γάμου» ἀφορᾷ εἰς γυναῖκας ὑπάλληλους τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., αἱ ὁποῖαι μετὰ τὸν γάμον των παρητήθησαν καὶ ἔλαβον σύνταξιν.—**Αἰδес. Νικ. Τσάκον, Πάλιουρα Χαλκίδος.** Ἀπάντησιν θὰ λάβετε ἀπὸ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐντός τῶν προσεχῶν ἡμερῶν.—**Αἰδес. Δημήτριον Γεωρ. Ἀσημακόπουλον, Λιμνίσταν Ναυπακτίας.** Ἡ συνεργασία σας ἐκρίθη ἀκατάλληλος διὰ τὸν «Ἐφημέριον».—**Αἰδес. Μιχαὴλ Νοτίδην, Ἡγουμενίτσαν Ἰωαννίνων.** Ὡς καὶ εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος ἐγράψαμεν, τὰ δικαιολογητικά σας ἐλήφθησαν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ Δ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. θὰ συζητηθῇ καὶ ἡ ἰδική σας αἴτησις. Εὐθὺς ὡς ἔχομεν νεώτερα περὶ τῆς ὑποθέσεώς σας θὰ σὰς γράψωμεν. Παρακολουθεῖτε τὴν στήλην τῆς ἀλληλογραφίας.— **Κον Δ.Ε.Χ.** Σχετικῶς μετὰ τὰ ἀπαι-

τούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν κενῆς ἡφμεριακῆς θέσεως σὰς ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως. Εἰς προσεχὲς τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου» θὰ γράψωμεν ἀναλυτικῶς περὶ αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον θὰ ἠθέλατε περισσοτέρας πληροφορίας νὰ μᾶς γράψετε ἐκ νέου.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ὑμεῖς ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε. — **Χρυσόστομον**, Ὁ δεῦτερος περὶ ἱερωσύνης λόγος (μετάφρ. **Θεοδόση Σπεράντζα**). — **Σεβ. Μητροπ. πρ. Νευροκοπίου κ. Γεωργίου**, Ἱεροτελεστικά, Τυπικά, Σχόλια. — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ἡ Προτομάτης Θέκλα. — **Ἀνθίμου Θεολογίτου**, Ἡ μυρωδιά τῆς γῆς. — **Φωτίου Κόντογλου**, Ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ Ἐθνικὸς θησαυρὸς περιφρονημένος. — **Βασ. Μουστάκη**, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἀποστολικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν. — Ἀλληλογραφία.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κ.λ.), Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Παρακαλοῦνται τὰ Μητροπολιτικά Γραφεῖα, ὅπως ἐπιστρέφουν συμπληρωμένας τὰς κατὰ τρίμηνον ἀποστέλλομένας καταστάσεις μεταβολῶν τῶν Ἐφημερίων. Ἄνευ τῶν καταστάσεων τούτων εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐνημέρωσις τοῦ Περιδικοῦ ἐπὶ τῶν γινομένων μεταθέσεων, διορισμῶν, θανάτων καὶ λοιπῶν μεταβολῶν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὅδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ὑπεύθυνος Τυπ/φείου : **Τ. Ρούτσης**, Κονκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.